

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLB200007 „Dolina Górnej Narwi” w województwie podlaskim

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Praca zbiorowa pod redakcją dr Małgorzaty Falenckiej-Jabłońskiej

Spis treści

1. Etap wstępny pracy nad Planem.....	4
1.1 Informacje ogólne.....	4
1.2 Ustalenie terenu objętego Planem.....	5
1.3 Mapa obszaru Natura 2000.....	6
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu	6
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	10
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.	15
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności	17
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy.....	24
2. Etap II Opracowanie projektu Planu	28
Moduł A	28
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony.....	28
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru.....	32
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów.....	33
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka	34
2.5. Istniejące plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	34
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane.....	44
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych.....	44
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	44
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru	57

Moduł B	64
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	64
4. Analiza zagrożeń	70
5. Cele działań ochronnych	77
Moduł C	81
6. Ustalenie działań ochronnych	81
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	90
7.1. Zestawienie powierzchni monitoringowych.....	92
7.2. Rozmieszczenie powierzchni próbných.....	93
7.3. Zestawienie współrzędnych geograficznych powierzchni monitoringowych	94
8. Wskazania do dokumentów planistycznych.....	97
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony.....	99
10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic	100
11. Zestawienie uwag i wniosków	103
12. Literatura	104
13. Dokumentacja fotograficzna PLB200007 Dolina Górnej Narwi	106
14. Wykaz załączników	107

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLB200007 „Dolina Górnej Narwi” w województwie podlaskim

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1. Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Dolina Górnej Narwi
Kod obszaru	PLB200007
Opis granic obszaru	Plik *.shp w układzie współrzędnych PUWG 1992 (EPSG: 2180)
SDF	Plik PDF Standardowego Formularza Danych, załącznik nr 1
Położenie	Obszar położony w województwie podlaskim, w powiatach: białostocki, bielski, hajnowski, w gminach: Juchnowiec Kościelny, Łapy, Michałowo, Poświętne, Suraż, Zabłudów, Bielsk Podlaski, m. Wyszki, Narew, Narewka, Czyże.
Powierzchnia obszaru (w ha)	18 384,10
Status prawny	Obszar specjalnej ochrony ptaków utworzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zmian.)
Termin przystąpienie do sporządzenia Planu	7.03.2011 r.
Koordynator Planu	Dr Małgorzata Falencka-Jabłońska, tel. 22 715 04 13, falenckm@ibles.waw.pl
Planista Regionalny	Iwona Naliwajek, tel. 85 74 069 81 w. 47, iwona.naliwajek@bialystok.rdos.gov.pl
Sprawujący nadzór	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku, ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15–554 Białystok, tel. 85 74 06 981, fax. 85 74 06 982

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

Lp.	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody pokrywającej się z obszarem	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Procent powierzchni obszaru pokryty istniejącym dokumentem planistycznym
			Nie stwierdzono przesłanek określonych w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody, które uzasadniałyby nie obejmowanie jakiegokolwiek części obszaru projektem Planu	

1.3. Mapa obszaru Natura 2000 – Załącznik Nr 2

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000. Obowiązek ten wynika z art. 4 dyrektywy ptasiej (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - Dz. U.L 020 26/01/2010).

Obszar Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi o powierzchni 18 384,10 ha położony jest w województwie podlaskim na terenie gmin: Juchnowiec Kościelny (662,2 ha), Łapy (354,1 ha), Michałowo (1293,0 ha), Poświętne (1442,5 ha), Suraż (2402,8 ha), Zabłudów (755,7 ha), Bielsk Podlaski - gmina wiejska (1710,4 ha), Wyszki (2338,7 ha), Czyże (394,6 ha), Narew (6264,3 ha) i Narewka (765,8 ha) został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 25, poz. 133) z późn. zm.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1. ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2009 nr 151 poz. 1220 ze zm.). Podstawą prawną projektu PZO jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Celem opracowania PZO jest ocena stanu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które mają znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej.

Dokumentacja projektu PZO zestawiana jest w kolejnych etapach prac w formie elektronicznej. Zapoznanie się ze zgromadzonymi materiałami oraz projektem planu jest możliwe za pomocą strony internetowej RDOŚ Białystok, w zakładce Natura 2000.

Zespół ekspertów realizujący projekt PZO wraz z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Białymstoku zorganizują trzy serie spotkań dyskusyjnych z udziałem przedstawicielami zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność na terenie obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi oraz lokalnej społeczności i władz samorządowych.

Obszar ten to ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG.

Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi są następujące gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG:

- A021 Bąk (*Botaurus stellaris*)
- A022 Bączek (*Ixobrychus minutus*)
- A030 Bocian czarny (*Ciconia nigra*)

- A031 Bocian biały (*Ciconia ciconia*)
- A038 Łabędź krzykliwy (*Cygnus cygnus*)
- A060 Podgorzałka (*Aythya nyroca*)
- A072 Trzmielojad (*Pernis apivorus*)
- A073 Kania czarna (*Milvus migrans*)
- A075 Bielik (*Haliaeetus albicilla*)
- A081 Błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*)
- A082 Błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*)
- A084 Błotniak łąkowy (*Circus pygargus*)
- A089 Orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*)
- A094 Rybołów (*Pandion haliaetus*)
- A119 Kropiatka (*Porzana porzana*)
- A120 Zielonka (*Porzana parva*)
- A122 Derkacz (*Crex crex*)
- A127 Żuraw (*Grus grus*)
- A151 Batalion (*Philomachus pugnax*)
- A154 Dubelt (*Gallinago media*)
- A193 Rybitwa rzeczna (*Sterna hirundo*)
- A195 Rybitwa białoczarna (*Sternula albifrons*)
- A196 Rybitwa białowąsa (*Chlidonias hybrida*)
- A197 Rybitwa czarna (*Chlidonias niger*)
- A215 Puchacz (*Bubo bubo*)
- A222 Sowa błotna (*Asio flammeus*)
- A229 Zimorodek (*Alcedo atthis*)
- A234 Dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*)

- A236 Dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*)
- A238 Dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*)
- A246 Lerka (*Lullula arborea*)
- A255 Świergotek polny (*Anthus campestris*)
- A272 Podróżniczek (*Luscinia svecica*)
- A294 Wodniczka (*Acrocephalus paludicola*)
- A307 Pokrzewka jarzębata (*Sylvia nisoria*)
- A320 Muchołówka mała (*Ficedula parva*)
- A338 Gąsiorek (*Lanius collurio*)
- A379 Ortolan (*Emberiza hortulana*)
- A409 Cietrzew (*Tetrao tetrix*)

Gatunki ptaków migrujących regularnie występujące na obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG.

- A006 Perkoz rdzawoszyi (*Podiceps grisegena*)
- A055 Cyranka (*Anas querquedula*)
- A118 Wodnik zwyczajny (*Rallus aquaticus*)
- A156 Rycyk (*Limosa limosa*)
- A162 Krwawodziób (*Tringa totanus*)

Proces planistyczny prowadzący do sporządzenia projektu Planu składa się z następujących etapów

ETAP I

Wstępny: przygotowanie do prac nad projektem planu i utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy

ETAP II

Opracowanie projektu PZO (zgromadzenie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, ocena stanu ochrony, ustalenie i identyfikacja

zagrożeń, harmonogram przeprowadzonych prac).

ETAP III

Opiniowanie i weryfikacja projektu Planu

W toku prowadzenia prac nad projektem PZO bieżące informacje o ich postępach i przebiegu będą publikowane na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku <http://www.bialystok.rdos.gov.pl/natura2000pzo/> oraz udostępnione wszystkim zainteresowanym stronom w siedzibach jednostek administracji samorządowej (gminy, starostwa). Umożliwi to ścisłą współpracę wykonawców projektu PZO z lokalnymi społecznościami, instytucjami oraz potencjalnymi inwestorami.

Położenie - powiaty: białostocki, bielski, hajnowski; teren gmin: Juchnowiec Kościelny, Łapy, Michałowo, Poświętne, Suraż, Zabłudów, Bielsk Podlaski m. Wyszki, Czyże, Narew, Narewka; województwo podlaskie.

Ustalenia planu zadań ochronnych mogą w sposób bezpośredni oddziaływać na:

- organy administracji leśnej;
- organy administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej;
- właścicieli i użytkowników gruntów rolnych, leśnych oraz wód a także właścicieli nieruchomości, w obrębie których występują przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi;
- przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność na obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi.

Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu zadań ochronnych.

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokr.	Pop. osiadł.	Pop. lęgowa	Populacja migrująca	Ocena pop.	Ocena st. zach.	Ocena izol.	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
Z1	A006	Perkoz rdzawoszyi	<i>Podiceps grisegena</i>			0-3		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z2	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>			2-49		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z3	A022	Bączek	<i>Ixobrychus minutus</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z4	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>			1		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z5	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>			112-123		C	B	C	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z6	A038	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>			2-3		B	B	B	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z7	A055	Cyranka	<i>Anas querquedula</i>			90-100		B	C	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 r.
Z8	A060	Podgorzałka	<i>Aythya nyroca</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z9	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>			4-6,5		D				Nie uznano za przedmiot ochrony

Z10	A074	Kania czarna	<i>Milvus milvus</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z11	A075	Bielik	<i>Haliaetus albicilla</i>		+	1		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z12	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>			41-66		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z13	A082	Błotniak zbożowy	<i>Circus cyaneus</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z14	A084	Błotniak łąkowy	<i>Circus pygargus</i>			5-47		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z15	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>			7		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z16	A094	Rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z17	A106	Cietrzew	<i>Tetrao tetrix</i>		+	2-7		C	C	B	C	
Z18	A118	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>			35-100		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z19	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>			3-323		B	B	C	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z20	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>			32-42		B	B	C	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w

												2007 i 2010 r.
Z21	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>			651-1009		B	B	C	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z22	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>			34-36		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z23	A151	Batalion	<i>Philomachus pugnax</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z24	A154	Dubelt	<i>Gallinago media</i>			62-94		B	B	B	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z25	A156	Rycyk	<i>Limosa limosa</i>			73		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 r.
Z26	A162	Krwawodziób	<i>Tringa totanus</i>			44-45		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 r.
Z27	A193	Rybitwa rzeczna	<i>Sterna hirundo</i>			0-29		C	C	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z28	A195	Rybitwa białoczarna	<i>Sterna albifrons</i>			1		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z29	A196	Rybitwa białowąsa	<i>Chlidonias hybridus</i>			0-5		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z30	A197	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>			0-60		C	C	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w

												2007 i 2010 r.
Z31	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>			1-2		C	B	C	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z32	A222	Sowa błotna	<i>Asio flameus</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z33	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>			3-4		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z34	A231	Kraska	<i>Coracias garrulus</i>			0		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z35	A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>			1		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z36	A236	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>			>15-26		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z37	A238	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>			>7-41		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z38	A246	Lerka	<i>Lullula arborea</i>			94-172		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z39	A255	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>			>7-22		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z40	A272	Podróżniczek	<i>Luscinia svecica</i>			5-23		C	C	B	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z41	A294	Wodniczka	<i>Acrocephalus paludicola</i>			26-28		C	B	B	C	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w

												2007 i 2010 r.
Z42	A307	Jarzębka	<i>Sylvia nisoria</i>			42-150		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z43	A320	Mucholówka mała	<i>Ficedula parva</i>			1		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
Z44	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>			391-891		C	A	C	B	Dane z SDF zweryfikowane danymi z inwentaryzacji w 2007 i 2010 r.
Z45	A379	Ortolan	<i>Emberiza hortulana</i>			36-40		D				Nie uznano za przedmiot ochrony
pZ1	A104	Jarząbek	<i>Bonasia bonasia</i>		+	0-8		D				Nie uznano za przedmiot ochrony . Od ponad 20 lat gatunek stwierdzany na tym terenie, a inwentaryzacja w 2007 roku wykazała obecność 9 rewirów lęgowych
pZ2	A198	Rybitwa białoskrzydła	<i>Chlidonias leucopterus</i>			0-1045		A	B	B	B	Gatunek nie z I Załącznika, ale w niektóre lata osiąga znaczne liczebności ponad 10% populacji krajowej.
pZ3	A224	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>			9-12		D				Nie uznano za przedmiot ochrony . Od ponad 20 lat gatunek stwierdzany na tym terenie, a inwentaryzacja w 2007 wykazała 12 rewirów lęgowych.

pZ4	A239	Dzięcioł białogrzbisty	<i>Dendrocopos leucotos</i>			2-4(5)		C	C	C	C	Od ponad 20 lat gatunek stwierdzany na tym terenie, a inwentaryzacja w 2007 wykazała 4-5 par lęgowych.
-----	------	------------------------	-----------------------------	--	--	--------	--	---	---	---	---	--

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku została utworzona podstrona dotycząca projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” (<http://www.bialystok.rdos.gov.pl/natura2000pzo>). Na stronie tej zamieszczane są bieżące dane z prac nad projektem PZO dla obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi. Uwagi do projektu PZO można zgłaszać pisemnie na adres siedziby RDOŚ w Białymstoku, a także elektronicznie na adres email: iwona.naliwajek@bialystok.rdos.gov.pl.

W ramach prac nad projektem Planu został utworzony Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW), składający się z przedstawicieli kluczowych grup interesu, tj. zainteresowane osoby i podmioty, których projekt Planu bezpośrednio dotyczy lub którzy mają wpływ na sposób realizacji ustaleń projektu Planu, a także eksperci przyrodniczy.

Członkowie ZLW pracowali nad projektem Planu w ciągu trzech spotkań dyskusyjnych, których celem było wypracowanie wspólnej wizji ochrony obszaru Natura 2000 – uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony przedmiotów ochrony, wykorzystującej wiedzę naukową oraz lokalną wiedzę na temat obszaru oraz potrzeby i dążenia osób i podmiotów korzystających z obszaru.

Spotkania dyskusyjne odbyły się w następujących terminach: 5 V 2011 r. – w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Siemianówce, 22 VIII 2011 r. – w siedzibie Urzędu Gminy Narew oraz 19 IX 2011 r. – w Zajeździe „Pod Akacją” w Narwi. Na drugim spotkaniu wszyscy uczestnicy wzięli udział w ankiecie przeprowadzonej przez przedstawicieli IOŚ-PIB w ramach realizacji projektu badawczego Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego pt. „Modele konfliktów społecznych związanych z funkcjonowaniem obszarów Natura 2000 w Polsce”. Zbiorcze wyniki tego sondażu dla całego województwa podlaskiego zostaną opublikowane na stronie internetowej IOŚ-PIB <http://www.ios.edu.pl> na przełomie 2011/2012 r. Informacje o spotkaniach ZLW były przekazywane zainteresowanym osobom i podmiotom listownie oraz drogą elektroniczną, zaproszenia na spotkania były także publikowane na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku. Dodatkowo, w prasie lokalnej publikowane było obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o przystąpieniu do opracowania projektu Planu. Ponadto, obwieszczenie to zostało umieszczone na tablicach ogłoszeń urzędów gmin i starostw właściwych ze względu na miejsce i przedmiot

postępowania.

Po zamieszczeniu projektu Planu na stronie internetowej RDOŚ w Białymstoku w ciągu 21 dni od daty opublikowania istnieje możliwość składania uwag i wniosków w formie pisemnej lub ustnej do przedstawionego dokumentu na adres:

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku

ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok

lub drogą elektroniczną na adres: iwona.naliwajek@bialystok.rdos.gov.pl

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
Marszałek Województwa Podlaskiego	polityka regionalna, planowanie przestrzenne, promocja regionu województwa podlaskiego, udostępnianie informacji w tym zakresie	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1 15-888 Białystok	85 74 85 101 kancelaria@umwp-podlasie.pl
Starostwo Powiatowe w Hajnówce	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Aleksego Zina 1 17-200 Hajnówka	85 682 27 18 starostwo@powiat.hajnowka.pl
Starostwo Powiatowe w Białymstoku	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Borsucza 2 15-569 Białystok	85 740-39-51 starosta@powiatbialostocki.pl
Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Lipowa 10 16-061 Juchnowiec Kościelny	85 713 28 80 sekretariat@juchnowiec.gmina.pl
Urząd Gminy Narewka	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Białowieska 1, 17-220 Narewka	85 682-98-80 gmina@narewka.pl
Urząd Miejski w Zabłudowie	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu,	ul. Rynek 8 16-060 Zabłudów	85 718-81-00 um@zabludow.pl

	udostępnianie informacji w tym zakresie		
Urząd Miejski w Suraziu	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. 11-go listopada 16 18-105 Suraz	85 650 31 84 umsuraz@zetobi.com.pl
Urząd Gminy Czyże	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	17-207 Czyże 98	85 681-89-90 ugczyze@ugczyze.pl
Urząd Gminy Michałowo	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Wąska 1 16-050 Michałowo	85 713 17 74 ugmich@michalowo.ug.gov.pl
Urząd Gminy Wyszki	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Piórkowska 2, 17-132 Wyszki	85 730 58 90 ug_wyszki@post.pl
Urząd Gminy Narew	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Mickiewicza 101, 17-210 Narew	85 681-60-16 narew@narew.gmina.pl
Urząd Gminy Poświętne	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Poświętne 21, 18-112 Poświętne	85 650-13-14 sekretariat@ug.poswietne.wrotapodlasia.pl
Urząd Miejski w Łapach	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Gen. Wł. Sikorskiego 24, 18-100 Łapy	85 715 22 51 sekretariat@lapy.podlasie.pl

Urząd Gminy Bielsk Podlaski	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Mickiewicza 46 17-100 Bielsk Podlaski	85 730-68-51 gmina@bielskpodlaski.pl
Sołectwo Klejniki II	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Klejniki 131 17-207 Klejniki	603 443 174
Sołectwo Klejniki I	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Klejniki 8 17-207 Klejniki	85 681 30 96
Sołectwo Iwanki, Rohozy	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Iwanki 17-210 Narew	85 681-62-74
Sołectwo Trześcianka	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Trześcianka 17-210 Narew	85 681-55-82
Sołectwo Tyniewiczze Duże	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Tyniewiczze Duże 17-210 Narew	85 681-62-00
Sołectwo Doratynka, Skaryszewo, Nowosiółki	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Skaryszewo 31 17-210 Narew	604-675-304
Narew (sołectwo Osiedle)	zarządzanie gospodarką przestrzenną i	ul. Białowieska 29	85 681-61-07

	planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	17-210 Narew	
Sołectwo Waniewo	zarządzanie gospodarką przestrzenną i planowanie przestrzenne, realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze powiatu, udostępnianie informacji w tym zakresie	Waniewo 2 17-210 Narew	85 681-60-66
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	sporządzanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocen ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych, w regionie wodnym, opracowywanie warunków korzystania z wód regionu wodnego, sporządzanie i prowadzenie wykazów obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy oraz przepisów odrębnych,	ul. Zarzecze 13B 03-194 Warszawa	22 587-02-00 sekretariat@warszawa.rzgw.gov.pl
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej na obszarze Lasów Państwowych	ul. Lipowa 51 15-424 Białystok	85 74 818 00 rdlp@bialystok.lasy.gov.pl
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze województwa, nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Dojlidy Fabryczne 23 15-554 Białystok	85 740 69 81 biuro.bialystok@rdos.gov.pl
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	realizacja polityki ochrony środowiska na obszarze województwa, nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, promocja i udostępnianie informacji w tym zakresie	ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa	22 579 29 00 kancelaria@gdos.gov.pl
Nadleśnictwo Żednia	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony	Żednia 5 16-050 Michałowo	85 717 52 51 zednia.biuro@bialystok.lasy.

	przyrody i edukacji ekologicznej		gov.pl
Nadleśnictwo Rudka	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej	ul. Olendzka 31 17-123 Rudka	85 730 58 00 rudka.biuro@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Browsk	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej	Gruszki 10 17-220 Narewka	85 685 83 44 browsk@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Bielsk	realizacja gospodarki leśnej w Lasach Państwowych, nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych	ul. Studziwodzka 39 17-100 Bielsk Podlaski	85 730 26 52 bielsk@bialystok.lasy.gov.pl
Nadleśnictwo Dojlidy	nadzór nad gospodarką leśną, promocja i udostępnianie informacji w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej	Al. 1000-lecia P.P. 75 15-111 Białystok	85 743-68-75 dojlidy@bialystok.lasy.gov.pl
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Hajnówce	Nadzór nad realizacją programów rolno-środowiskowych oraz strukturą własności	ul. Piłsudskiego 10 17-200 Hajnówka	85 682 64 66
Agencja Nieruchomości Rolnych GSP Michałowo	zarządzanie gruntami rolnymi własności Skarbu Państwa	16-050 Michałowo	85 717-90-00
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku	nadzór nad zgodnością realizacji przedsięwzięć związanych z budowa dróg i autostrad z wymogami ochrony środowiska i statusem ochrony.	ul. Zwycięstwa 2 Białystok 15-703	85 664 58 00 sekretariat.bialystok@gddkia.gov.pl
Polski Związek Wędkarski Okręg w Białymstoku	nadzór nad gospodarką zasobami wód i zgodnością jej z wymogami ochrony wód i środowiska i statusem ochrony.	ul. Jurowiecka 33, 15-101 Białystok	85 675 25 26 pzwzobial@wp.pl
Podlaska Izba Rolnicza	działalność na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa, reprezentowanie interesów rolników, działania m.in. na rzecz ekologii i ochrony	Porosły 36D 16-070 Choroszcz	85 67 60 862 bialystok@pirol.pl

	dziedzictwa przyrodniczego, w szczególności kształtowania świadomości ekologicznej producentów rolnych		
Usługi Inżynierskie Jan Kowalewski	Usługi inżynierskie górniczo-geologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem wydobycia i przeróbki torfu	ul. A. Mickiewicza 42/3 15-232 Białystok	85 7327403
Stowarzyszenie Dziedzictwo Podlasia	działalność na rzecz wszechstronnego rozwoju lokalnej społeczności wiejskiej w województwie podlaskim, w tym m.in. w zakresie ochrony, zagospodarowania i prezentacji miejscowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zachowania dziedzictwa kulturowego wsi	Puchły 62 17-210 Narew	602 430 772 stepaniukm@poczta.onet.pl
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej	sporządzenie map tematycznych z wykorzystaniem systemu informacji przestrzennej GIS oraz danych ewidencyjnych i i kategorii użytkowania gruntów.	Sękocin Stary, ul. Leśników 21, 05-090 Raszyn	22 825 90 79 sekretariat@warszawa.buligl.pl
Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Białystok	Zarządzanie infrastrukturą systemów zagospodarowania wód i zgodności jej z wymogami prawa wodnego i ochrony przyrody.	ul. Handlowa 6 15-399 Białystok	85 748 12 00 sekretariat.wzmiuw@wzmiuw.wrotapodlasia.pl
Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Bielsku Podlaskim	prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, w szczególności bezpośrednie wsparcie rolników w ramach wspólnej polityki rolnej w zakresie zarządzania gospodarstwem w obszarach: zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt oraz zdrowotność roślin, ochrona środowiska, dobrostan zwierząt; upowszechnianie programów rolno-środowiskowych	ul. Studziwodzka 37 17-100 Bielsk Podlaski	85 730 28 91 bpododr@zetobi.com.pl

Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Hajnówce	prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, w szczególności bezpośrednie wsparcie rolników w ramach wspólnej polityki rolnej w zakresie zarządzania gospodarstwem w obszarach: zdrowie publiczne, zdrowie zwierząt oraz zdrowotność roślin, ochrona środowiska, dobrostan zwierząt; upowszechnianie programów rolno-środowiskowych	ul. 11 Listopada 22/1 17-200 Hajnówka	85 682 20 10 hajodr@zetobi.com.pl
Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	Wspieranie społecznej aktywności obywateli, integrowanie społeczności lokalnej, działania na rzecz rozwoju ekonomicznego mieszkańców wsi, inicjowanie i prowadzenie działań edukacyjnych, ekologicznych, kulturalnych, turystycznych, ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych na terenie gminy Suraż, opiniowanie aktów prawnych dotyczących ważnych kwestii społecznych;	Zawyki 60/1 18-105 Suraż	697 936 796 snz@zawyki.org
Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie Oddział Białystok	Wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie programów rolno-środowiskowych oraz pomoc w realizacji przez indywidualnych właścicieli gruntów oraz podmioty gospodarcze zasad zrównoważonego rozwoju w gospodarce rolnej regionu.	ul. Nowowarszawska 32 15-206 Białystok	86 740 20 54 biaodr@zetobi.com.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt
Iwona Naliwajek	przedstawiciel RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	85 74 069 81 w. 47 iwona.naliwajek@bialystok.rdos.gov.pl
Dr Małgorzata Falencka- Jabłońska	Koordinator Planu	Wykonawca, ZEL IBL	falencm@ibles.waw.pl, 22 715 04 13
Mirosław Stepaniuk	Przedstawiciel Stowarzyszenia Dziedzictwo Podlasia	Stowarzyszenie Dziedzictwo Podlasia	stepaniukm@poczta.onet.pl
Adam Kwiatkowski	Przedstawiciel RDLP w Białymstoku	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	adam.kwiatkowski@bialystok.lasy.gov.pl
Barbara Gołowacz	Przedstawiciel RDLP w Białymstoku	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	Barbara.golowacz@bialystok.lasy.gov.pl
Małgorzata Sakowska	Przedstawiciel Starostwa Powiatowego w Hajnówce	Starostwo Powiatowe w Hajnówce	85 682 50 19 msakowska@op.pl
Mariusz Matwiejczyk	Przedstawiciel Urzędu Gminy Juchnowiec Kościelny	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny	planowanie@juchnowiec.gmina.pl
Mikołaj Pawilcz	Wójt gminy Narewka	Urząd Gminy Narewka	85 682-98-86 gmina@narewka.pl
Anna Sajewska	Sołtys wsi Klejniki I	Sołectwo Klejniki I	aniasajewska@wp.pl 85 681 30 96
Jarosław Szut	Mieszkaniec sołectwa Ciefuszki		jaroslaw.szut@plusnet.pl 605 612 111
Jan Kowalewski	Przedstawiciel Usług Inżynierskich	Usługi Inżynierskie Jan Kowalewski	85 7327403

	Jan Kowalewski		jank.uslugi@op.pl
Janusz Czerepko	ekspert	ZEL IBL	j.czerepko@ibles.waw.pl
Grzegorz Piekarski	Przedstawiciel RDOŚ Białystok	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	gpiekarski@rdos.gov.pl
Joanna Radkiewicz	Przedstawiciel RDOŚ Białystok	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	jradkiewicz@rdos.gov.pl
Jerzy Ługowoj	Przedstawiciel Nadleśnictwa Browsk	Nadleśnictwo Browsk	85 6858344
Krzysztof Radziszewski	Przedstawiciel Nadleśnictwa Rudka	Nadleśnictwo Rudka	85-730 58 05 k.radziszewski@bialystok.lasy.gov.pl
Marek Chilimoniuk	Przedstawiciel Nadleśnictwa Żednia	Nadleśnictwo Żednia	508 032 472 m.chilimoniuk@bialystok.lasy.gov.pl
Andrzej Szwarz	Przedstawiciel ARiMR BP w Hajnówce	ARiMR BP w Hajnówce	85 682 64 66 andrzej.szwarz@interia.pl
Jan Balcerzak	Przedstawiciel GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	22 579 21 39 jan.balcerzak@gdos.gov.pl
Marek Jadeszko	Przedstawiciel WZMiUW Białystok	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Białystok	85 748 12 23 marek.jadeszko@wzmiuw.wrotapodlasia.pl
Ewa Chmielewska-Nowik	Przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Zabłudowie	Urząd Miejski w Zabłudowie	85 718 81 00 chmielewska.nowik@gmail.com
Mirosław Maksymiuk	Przedstawiciel Urzędu Miejskiego w Zabłudowie	Urząd Miejski w Zabłudowie	85 718 81 00 vburmistrz@zabludow.pl
Aleksander	Przedstawiciel Powiatowego Zespołu	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w	85 730 28 91

Bondaruk	Doradztwa Rolniczego w Bielsku Podlaskim	Bielsku Podlaskim	bpododr@zetobi.com.pl
Hieronim Poniatowski	Przedstawiciel Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Hajnówce	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Hajnówce	85 682 20 10 hponiatowski.podr@odr.net.pl
Jolanta Den	Wicestarosta Powiatu Białostockiego	Starostwo Powiatowe w Białymstoku	85 740 39 56 wicestarosta@powiatbialostocki.pl
Monika Ratyńska	Dyrektor Wydziału Rolnictwa, Środowiska, Rozwoju Obszarów Wiejskich i Promocji	Starostwo Powiatowe w Białymstoku	85 740 39 59 m.ratynska@powiatbialostocki.pl
Piotr Stocki	Przedstawiciel PIR	Podlaska Izba Rolnicza	Piotrstocki99@wp.pl
Anna Utko	Przedstawiciel GDDKiA Oddział Białystok	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Białymstoku	85 664 58 15 autko@gddkia.gov.pl
Mieczysław Białaczek	Przedstawiciel Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	22 587 02 11
Stanisław Wróbel	Przedstawiciel Nadleśnictwa Bielsk Podlaski	Nadleśnictwo Bielsk Podlaski	85 731-28-63 s.wrobel@bialystok.lasy.gov.pl
Małgorzata Łupińska	Przedstawiciel „Nasze Zawyki”	Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	snz@zawyki.org
Stanisław Puziuk	Przedstawiciel „Nasze Zawyki”	Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	snz@zawyki.org
Mirosław Danilczuk	Przedstawiciel „Nasze Zawyki”	Stowarzyszenie „Nasze Zawyki”	snz@zawyki.org
Beata Bezubik	Przedstawiciel RDOŚ Białystok	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku	85 740 69 81 bbezubik@bialystok.rdos.gov.pl
Krzysztof Furmanek	Przedstawiciel BULiGL Sękocin Stary	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej	759 435 361 krzysztof.furmanek@zarzad.buligl.pl
Monika Pietruczuk	Ekspert		monikapiet@poczta.onet.pl

Sławomir Niedźwiedzki	Ekspert	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	mszarny@poczta.fm
Ewa Krasicka-Korczyńska	Ekspert	Uniwersytet Techniczno-Przyrodniczy w ByDolina Górnjoszczy	krasicka-korczynska@wp.pl
Grzegorz Pul	Przedstawiciel PZW Okręg Białystok	Polski Związek Wędkarski Okręg w Białymstoku	85 675 25 26 pzwzobial@wp.pl
Jacek Bejm	Przedstawiciel Nadleśnictwa Dojlidy	Nadleśnictwo Dojlidy	jacek.bejm@bialystok.lasy.gov.pl
Małgorzata Rudnicka	Przedstawiciel Urzędu Gminy Suraż	Urząd Gminy Suraż	umsuraz@zetobi.com.pl
Krzysztof Mauryc	Przedstawiciel Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Szepietowie Oddział Białystok	Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie Oddział Białystok	krzys_131@wp.pl

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
Materiały publikowane	Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.) 2009 Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa.	Opisana metodyka badań ilościowych dla poszczególnych gatunków ptaków.	Wykorzystana przy ocenie zebranych materiałów i wyborze metodyki dla poszczególnych gatunków	publikacja
Materiały publikowane	Głowaciński Z. (red.) 2001: Polska czerwona księga zwierząt. PWRiL. Warszawa.	Opis ptasich ostoi w Polsce	Potrzebna przy ustalaniu jaki procent krajowej populacji ptaków gniazduje na terenie Dolina Górnej Narwi	publikacja
Materiały publikowane	Lewartowski Z. 1996: Waloryzacja awifauny lęgowej Doliny Górnej Narwi i konieczność jej ochrony. Zeszyty Probl. Post. Nauk Roln. 428: 123-139.	Ocena jakościowa Dolina Górnej Narwi pod względem ornitologicznym	Potrzebna przy ustalaniu zmian oraz stanie zachowania i rozmieszczeniu wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	publikacja
Materiały publikowane	Polski Atlas Ornitologiczny. 1986: Instrukcja zapisu obserwacji i wypełniania formularzy atlasowych. Komunikat 2. SO IE PAN, Gdańsk.	Opisany sposób zapisu obserwacji ptaków podczas prowadzenia prac terenowych.	Wykorzystana podczas prac terenowych w czasie inwentaryzacji ptaków	publikacja
Materiały publikowane	Polski Atlas Ornitologiczny. 1988. Interpretacja kryteriów lęgowości i zmiany w tabeli kryteriów. Komunikat 4. SO IE PAN, Gdańsk.	Opisany sposób zapisu obserwacji ptaków podczas prowadzenia prac terenowych.	Wykorzystana podczas prac terenowych w czasie inwentaryzacji ptaków	publikacja
Materiały publikowane	Północnopodlaska Kartoteka Ornitologiczna. 2000. Broszura instruktażowa. PTOP, Białowieża.	Opisany sposób zapisu obserwacji ptaków podczas prowadzenia prac terenowych.	Wykorzystana podczas prac terenowych w czasie inwentaryzacji ptaków	publikacja

Materiały publikowane	Pugacewicz E. 1995: Awifauna lęgowa Doliny Górnej Narwi. Ptaki Póln. Podl. 1: 27-70.	Rozmieszczenie populacji wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Potrzebna przy ustalaniu zmian oraz stanie zachowania i rozmieszczeniu wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	publikacja
Materiały publikowane	Pugacewicz E. 2000a. Rozmieszczenie, liczebność i rozród bociana białego <i>Ciconia ciconia</i> na Nizinie Północnopodlaskiej w 1995 r. Chrońmy Przyr. Ojcz. 56, 6: 37-70.	Rozmieszczenie populacji bociana białego na terenie Niziny Północnopodlaskiej.	Potrzebna przy ustalaniu zmian oraz stanie zachowania i rozmieszczeniu wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	publikacja
Materiały publikowane	Sidło P.O., Błaszowska B., Chylarecki P. (red.), 2004: Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. OTOP. Warszawa,	Opis liczebności w ptasich ostojach w Polsce	Wykorzystana podczas analizie zmian dla wybranych gatunków na terenie Dolina Górnej Narwi	publikacja
Materiały publikowane	Pugacewicz E. 2010: Wyniki inwentaryzacji ptaków z Dyrektywy Ptasiej na terenie OSO NATURA 2000 „Dolina Górnej Narwi” w 2007 roku. Dubelt 2: 83-104.	Rozmieszczenie populacji wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Potrzebna przy ustalaniu zmian oraz stanie zachowania i rozmieszczeniu wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	publikacja
Materiały publikowane	Tomiałojć L. 1980: Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych. Not. Orn. 21: 33-54	Opisany sposób zapisu obserwacji ptaków podczas prowadzenia prac terenowych metoda kartograficzna.	Wykorzystana podczas prac terenowych w czasie inwentaryzacji ptaków na wybranych powierzchniach próbnych	publikacja
Materiały publikowane	Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003: Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. I-II. PTPP „pro Natura”. Wrocław.	Ocena populacji ptaków	Potrzebna przy ustalaniu jaki % krajowej populacji ptaków gniazduje na terenie Dolina Górnej Narwi	publikacja
Materiały publikowane	Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.) 2010: Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.	Opis liczebności w ptasich ostojach w Polsce	Wykorzystana podczas analizie zmian dla wybranych gatunków na terenie Dolina Górnej Narwi	publikacja

Materiały niepublikowane	Baza danych „Invent” z inwentaryzacji przyrodniczej na terenach PGL LP.	Opisy taksacyjne drzewostanów z bazy SILP dla lasów w zarządzie PGL LP, nadleśnictwa: Browsek, Bielsk, Rudka, Dojlidy, Żednia	Dostępne w jednostkach PGL LP, nadleśnictwa: Browsek, Bielsk, Rudka, Dojlidy, Żednia	Pliki w formacie DBF
Materiały niepublikowane	Inwentaryzacja BULiGL 2007 – inwentaryzacja siedlisk i gatunków wykonana przez BULiGL poza gruntami Lasów Państwowych,	Baza danych inwentaryzacji przyrodniczej na terenach poza PGL LP	Dostępne w Urzędzie Wojewódzkim Białystok	Pliki w formacie DBF
Materiały niepublikowane	Niedźwiecki S. 2010. msc . Inwentaryzacja ornitologiczna Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 PLB200007 „Dolina Górnej Narwi”. PTOPI, Białystok.	Rozmieszczenie, zmiany w liczebności populacji i zagrożenia wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 1991 msc. Inwentaryzacja gniazd ptaków objętych ochroną stanowisk lęgowych na terenie nadleśnictw Bielsk, Nurzec i Rudka. PTOPI, Białowieża.	Rozmieszczenie, strefowych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu gatunków „strefowych” terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 1992 msc. Waloryzacja ornitologiczna gminy Narewka. PTOPI, Białowieża.	Rozmieszczenie, wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 2000b msc. Inwentaryzacja rzadkich i ginących gatunków ptaków w dolinie Narwi na odcinkach Bondary-Suraż i Żółtki-Wizna. PTOPI, Białystok.	Rozmieszczenie, wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 2002 msc. Stan populacji cietrzewia (<i>Tetrao tetrix</i>)	Rozmieszczenie cietrzewia na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy kontroli tokowisk oraz ocenie stanu populacji	maszynopis

	w 2002 roku na tokowiskach objętych ochroną strefową w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. PTOP, Białystok.		na terenie Dolina Górnej Narwi	
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E, 2004b msc. Awifauna fragmentu doliny Narwi między ujściami Małynki i Rudni. PTOP, Białystok.	Rozmieszczenie, wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 2004c msc. Awifauna łąkowa fragmentu doliny Narwi między Ancutami i Kaczałami. PTOP, Białystok.	Rozmieszczenie, wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 2007 msc. Inwentaryzacja zagrożonych gatunków ptaków łąkowych z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej UE na terenie OSO Natura 2000 „Dolina Górnej Narwi” w 2007 roku. PTOP, Hajnówka.	Rozmieszczenie, wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	maszynopis
Materiały niepublikowane	Pugacewicz E. 2008 msc. Awifauna łąkowa Doliny Górnej Narwi w latach 1978-2007. PTOP, Białystok.	Rozmieszczenie, zmiany w liczebności i zagrożenia wybranych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi.	Wykorzystana przy rozmieszczeniu oraz ocenie stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków na terenie Dolina Górnej Narwi	Maszynopis
Materiały niepublikowane	Baza SILP – aktualna na okres sporządzania projektu PZO	Opisy taksacyjne drzewostanów z bazy SILP dla lasów w zarządzie PGL LP, nadleśnictwa: Browsek, Bielsk, Rudka, Dojlidy, Żednia	Dostępne w jednostkach PGL LP, nadleśnictwa: Browsek, Bielsk, Rudka, Dojlidy, Żednia	Pliki w formacie DBF

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie:

Dolina Górnej Narwi położona jest na terenie prowincji Niżu Wschodniobałtycko- Białoruskiego, podprowincji Wysoczyzny Podlasko - Białoruskiej, w makroregionie Niziny Północnopolaskiej i mezoregionie Doliny Górnej Narwi.

Według podziału geobotanicznego zgodnie z klasyfikacją Matuszkiewicza teren ten należy do IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej.

Powierzchnia i granice:

Obszar Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi obejmuje powierzchnię **18384,10 ha** i należy do najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych, a jednocześnie jest jednym z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Obejmuje on teren doliny od zapory wodnej w Bondarach do Suraza, wraz z przylegającym do niego kompleksem stawowym zasilanym z Lizy (dopływu Narwi). Na tym obszarze koryto Narwi ma naturalny charakter z meandrami oraz starorzeczami. Szerokość doliny na tym terenie wynosi 0,3-3,0 km.

Geologia i gleby:

Dolina Górnej Narwi powstała w czwartorzędzie. Jej dno jest charakterystycznie zabagnione i wysłane osadami mineralnymi(mułki, piaski, żwiry) i organicznymi(torfy, mursze). Gleby powstały tu na utworach polodowcowych, materiałem na którym powstały były: piaski, żwiry i gliny zwałowe i holocenijskie utwory w postaci torfu, namułów, utworów aluwialnych i deluwialnych oraz piasków eolicznych. Przeważają gleby brunatne i bagienne.

Hydrologia:

Tereny podmokłe kształtowane są przez regularne wylewy rzeki i uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego.

Klimat:

krótki okres wegetacyjny i długi okres zalegania pokrywy śnieżnej. Charakteryzuje go późna wiosna (ostatnie przymrozki początek maja) i wczesna jesień(pierwsze przymrozki początek października). Średnie opady roczne ok. 600 mmm, maksimum ich przypada na VI-VIII a minimum występuje w lutym (Górniak 2000).

Struktura krajobrazu:

Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy – trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraza kompleks „Stawów Pietkowskich” sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

Fauna i wartość przyrodnicza:

Obszar ten stanowi Ostoję ptasią o randze europejskiej E 30. Występuje tu 36 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10-16% populacji krajowej (C3), krwawodziób 9-11% populacji krajowej (C3), co najmniej 7% populacji krajowej (C6) błotniaka łąkowego, 4-5,5% populacji krajowej rycyka (C3) oraz co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew (PCK), derkacz, dubelt (PCK), kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna (PCK), świerszczak, zielonka (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje wodniczka (PCK).

Obszar w przeważającej części położony jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Narwi, a fragment jego znajduje się w granicach Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Puszczy Białowieskiej.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udział powierzchni w obszarze
Lasy	Skarb Państwa		
	Własność komunalna		
	Własność prywatna		
Lasy		3862,15	21
Grunty orne		2699,94	15
Łąki trwałe		10712,89	58
Pastwiska trwałe			
Sady			
Grunty pod stawami			
Nieużytki			
Wody stojące			
Wody płynące			
Zbiorniki wodne		175,09	1
Grunty zabudowane		85,19	0,5
Inne		848,81	4,5

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu
BRAK DANYCH			

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Białostockiego - Uchwała Nr XIII/102/2003 Rady Powiatu Białostockiego z dnia 18 grudnia 2003 r. Aktualizacja: Uchwała nr XI/89/07 Rady Powiatu Białostockiego z dnia 27 września 2007 r.	Starostwo Powiatu Białostockiego			
Strategia Rozwoju Powiatu Białostockiego na lata 2011-2020 - Uchwała nr L/455/10 Rady Powiatu Białostockiego z dnia 30 września 2010 r.	Starostwo Powiatu Białostockiego	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Strategii z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego na lata 2008-2011 - Uchwała nr XX/144/08 Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim z dnia 30 września 2008 r.	Starostwo Powiatu Bielskiego			
Program Rozwoju Lokalnego „Plan	Starostwo Powiatu Hajnowskiego			

rozwoju Lokalnego 2007-2013, Powiat Hajnowski” - uchwała nr XXXV/240/06 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 26 października 2006 r. (z późn. zm.)				
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Hajnowskiego do 2015 roku	Starostwo Powiatu Hajnowskiego	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Strategii z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Strategia Rozwoju Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2009-2025.	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Strategii z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Prognoza oddziaływania na środowiska dla Strategii Rozwoju Gminy Juchnowiec Kościelny na lata 2009-2025 - Uchwała Rady Gminy z dn. 25 sierpnia 2009 r.	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Prognozy z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Program Ochrony Środowiska na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 dla Gminy Juchnowiec Kościelny -uchwalony przez Radę Gminy Juchnowiec Kościelny w czerwcu 2004 r.	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny			

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej wsi Wojszki Gminy Juchnowiec Kościelny - Uchwała nr XXI/143/08 Rady Gminy Juchnowiec Kościelny 30 kwietnia 2008 r.	Urząd Gminy Juchnowiec Kościelny			
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i Gminy Łapy - Uchwała Nr XI/85/11 Rady Miejskiej w Łapach z dn. 24 czerwca 2011 r.	Urząd Miasta i Gminy Łapy	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Studium z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Zmiana miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i Gminy Łapy -Uchwała nr XLV/633/09 Rady Miejskiej w Łapach z dn. 26 listopada 2009 r.	Urząd Miasta i Gminy Łapy	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Planu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części Gminy Łapy, obejmującego tereny położone w obrębie gruntów wsi Płonka Kościelna - Uchwała nr XLV/631/09 Rady Miejskiej w Łapach z dn. 26 listopada 2009 r.	Urząd Miasta i Gminy Łapy	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Planu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części Gminy Łapy, obejmującego tereny położone w obrębie gruntów wsi Uhowo - Uchwała nr XLVI/643/09 Rady	Urząd Miasta i Gminy Łapy	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z	Brak sprzeczności zapisów Planu z przedmiotami ochrony obszaru	

Miejskiej w Łapach z dn. 30 grudnia 2009 r.		zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Natura 2000	
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Łapy, obejmującego tereny położone w obrębie gruntów wsi Łapy-Szołajdy i Łapy-Dębowa oraz miasta Łapy - Uchwała nr XLVI/642/09 Rady Miejskiej w Łapach z dn. 30 grudnia 2009 r.	Urząd Miasta i Gminy Łapy	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Planu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowo - Uchwała nr XXI/115/2000 Rady Gminy w Michałowie z dnia 30 listopada 2000 r.	Urząd Gminy Michałowo			
Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowo do Strategii Rozwoju Gminy Michałowo do 2015 r. - Uchwała nr V/42/11 Rady Miejskiej w Michałowie z dnia 3 lutego 2011 r.	Urząd Gminy Michałowo	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Studium z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Michałowo (podlaskie Lotnisko Regionalne) - Uchwała nr XXXIX/201/02 Rady Gminy Michałowo z dnia 9 października 2002 r. (Dz. Urz. W.P. Nr 70 poz. 1409 z dnia 23 listopada 2002 r.)	Urząd Gminy Michałowo			
Miejscowy Plan Zagospodarowania	Urząd Gminy Michałowo			

Przestrzennego Zespołu Rekreacyjnego „BONDARY – RYBAKI” nad zbiornikiem wodnym Siemianówka - Uchwała nr XXXI/212/05 Rady Gminy Michałowo z dnia 10 czerwca 2005 roku (Dz. Urz. W.P. Nr 171 poz. 1956 z dnia 18 lipca 2005 r.).				
Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejscowości Michałowo - Uchwała nr XXXIV/234/05 Rady Gminy Michałowo z dnia 17 listopada 2005 roku (Dz. Urz. W.P. Nr 269 poz. 3155 z dnia 24 grudnia 2005 r.).	Urząd Gminy Michałowo			
Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego części obszaru wsi Nowa Wola - Uchwała nr VI/55/11 Rady Miejskiej w Michałowie z dnia 29 marca 2011 (Dz. Urz. W.P. Nr 108 poz. 1246 z dnia 15.04. 2011 r.).	Urząd Gminy Michałowo	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Planu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Program Ochrony Środowiska Gminy Poświętne na lata 2009-2012 - Uchwała Rady Gminy Poświętne nr XXIX/141/10 z dnia 25 marca 2010 r.	Urząd Gminy Poświętne	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Programu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Plan rozwoju lokalnego Gminy Poświętne na lata 2007-2013 – Uchwała Rady Gminy Poświętne nr	Urząd Gminy Poświętne			

XI/58/07 z dnia 20 grudnia 2007 r.				
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - Uchwał Rady Gminy Poświętne nr III/12/98 z dn. 29 grudnia 1998 r.	Urząd Gminy Poświętne			
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Suraż do roku 2019 - Uchwała Rady Miejskiej z dn. 7.09.2004 r.	Urząd Miasta i Gminy Suraż			
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Suraż – Uchwała Rady Miejskiej z dn. 26 lutego 2001 r.	Urząd Miasta i Gminy Suraż			
Raport z badań ptaków i nietoperzy" w rejonie miejscowości: Doktorce, Zimnochy-Susły, Czerwki i Bogdanki - dokument opracowany na potrzeby farmy wiatrakowej na granicy Gminy Suraż i Gminy Juchnowiec Kościelny	Urząd Miasta i Gminy Suraż	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony zostały wzięte pod uwagę przy realizacji farmy wiatrakowej projektowanej na obszarze Natura 2000	Brak sprzeczności zapisów Raportu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Opracowanie ekofizjologiczne do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Suraż z 2003 r.	Urząd Miasta i Gminy Suraż			
Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013 Gminy Zabłudów – Uchwała Rady Miejskiej nr XIII/77/08 z dn. 1 lutego 2008 r.	Urząd Miasta i Gminy Zabłudów			
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabłudów - Uchwała nr IX/69/2011 z dnia 30 sierpnia 2011 r.	Urząd Miasta i Gminy Zabłudów	Odniesienia do Natury 2000 w tekście Studium: pkt. 1.10.1. Podstawowa struktura funkcjonalno – przyrodnicza gminy - str	Brak sprzeczności zapisów Studium z przedmiotami	

		26; pkt. 10. 1. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych - str. 114 2.1.1. Sieć dolin rzecznych - str. 132; 2.1.4. Obszary i obiekty do objęcia szczególną formą ochrony przyrody oraz zasady ochrony krajobrazu - str. 134	ochrony obszaru Natura 2000	
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod zabudowę letniskową w Ciełuszkach (Gmina Zabłudów)	Urząd Miasta i Gminy Zabłudów	Dz. geod. Nr 841/2, 841/3, 841/4, 841/6, 843/2, 843/3, 843/4, obręb Ciełuszki. Łączna powierzchnia terenu 0,6438 ha.	Brak sprzeczności zapisów Planu z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	
Studium zagospodarowania przestrzennego Gminy Bielsk Podlaski - Uchwała nr XXV/139/97 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dn. 15 listopada 1997 r., ze zm. zatwierdzone uchwałą nr XVII/87/08 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dn. 16 kwietnia 2008 r.	Urząd Gminy Bielsk Podlaski			
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Bielsk Podlaski do 2020 roku - Uchwała nr XI/57/03 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dn. 10 października 2003 r.	Urząd Gminy Bielsk Podlaski			
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2004-2011 - Uchwała nr XXII/106/04 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dn. 29 września 2004 r.	Urząd Gminy Bielsk Podlaski			

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszki – Uchwała nr XXVI/234/05 Rady Gminy Wyszki z dn. 20 września 2005 r.	Urząd Gminy Wyszki			
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wyszki na lata 2004-2013 – Uchwała nr XXIV/224/05 Rady Gminy Wyszki z dn. 5 czerwca 2005 r.	Urząd Gminy Wyszki			
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - Uchwała nr VII/66/1999 Rady Gminy Narewka z dnia 31 sierpnia 1999 r. z późn. zm.	Urząd Gminy Narewka			
Strategia rozwoju Gminy Narewka na lata 2000 – 2015 – Uchwała nr XV/135/2000 Rady Gminy Narewka z dn. 31.10.2000 r.	Urząd Gminy Narewka			
Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2013 - Uchwała Rady Gminy nr XIV/134/04 z dnia 21 czerwca 2004 r.	Urząd Gminy Narewka			
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Wyszki na lata 2004-2013 – Uchwała nr XXIV/224/05 Rady Gminy Wyszki z dn. 5 czerwca 2005 r.- Uchwała nr XXXII/194/06 Rady Gminy Narew z dn. 25 października 2006 r.	Urząd Gminy Narew			
Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części Gminy Czyże obejmującego tereny przeznaczone pod kopalnię iłó w na gruntach wsi Wólka - Uchwała nr 8.36.2011 Rady Gminy Czyże z dn. 25 maja 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego nr 172, poz. 2033)	Urząd Gminy Czyże	Zalecenia odnośnie działań ochronnych dla przedmiotów ochrony winny być brane pod uwagę przy realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej i lokalizacji przyszłych inwestycji	Brak sprzeczności zapisów Opracowania z przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000	

<p>Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsk na okres 01.01.2009-31.12.2018 r.</p>	<p>Nadleśnictwo Bielsk, wykonawca BULiGL O/Białystok opr. 2008, Zatw. Decyzją Ministra Środowiska 8.04.2009 r.</p> <p>Została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsk w roku 2010 przez BULiGL O/Białystok</p>			<p>Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsk, wykazała brak znacząco negatywnego wpływu analizowanego dokumentu na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000.</p>
<p>Plan urządzenia lasu nadleśnictwa Rudka na okres 01.01.2009-31.12.2018 r.</p>	<p>Nadleśnictwo Rudka – wykonawca BULiGL O/Białystok opr. 2007, Zatw. Decyzją Ministra Środowiska 12.03.2008 r.</p> <p>Została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Rudka w roku 2010 przez BULiGL O/Białystok</p>			<p>Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudka, wykazała brak znacząco negatywnego wpływu analizowanego dokumentu na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000.</p>
<p>Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Żednia na okres 01.01.2009-31.12.2018 r.</p>	<p>Nadleśnictwo Żednia - wykonawca BULiGL O/Białystok opr. 2008, Zatw. Decyzją Ministra Środowiska 8.04.2009 r.</p> <p>Została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Żednia w roku 2010 przez BULiGL O/Białystok</p>			<p>Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Żednia, wykazała brak znacząco negatywnego wpływu analizowanego dokumentu na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów</p>

				Natura 2000.
Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dojlidy na okres 01.01.2007-31.12.2016	<p>Nadleśnictwo Dojlidy – wykonawca BULiGL O/Białystok opr. 2006, Zatw. Decyzją Ministra Środowiska 12.03.2007 r.</p> <p>Została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Dojlidy w roku 2010 przez BULiGL O/Białystok</p>			Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Dojlidy, wykazała brak znacząco negatywnego wpływu analizowanego dokumentu na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000.
Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Browsk na okres 01.01.2003-31.12.2012	<p>Nadleśnictwo Browsk – wykonawca BULiGL O/Białystok opr. 2002, Zatw. Decyzją Ministra Środowiska 10.06.2003 r.</p> <p>Trwają prace nad opracowaniem projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Browsk na 2013-2022.</p> <p>Jest w trakcie opracowania również prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictw LKP Puszcza Białowieska, w tym również dla Nadleśnictwa Browsk, której wykonawcą jest BULiGL O/Białystok.</p>			

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia	Liczba stanowisk	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Gatunki zwierząt						
A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	C		2-49	Załącznik nr 3	90-100%	49 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	C		112-123	Załącznik nr 3	90-100%	123 punkty pomiarowe wykonane w sezonie lęgowym w 2010 roku
A038 Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	B		2-3	Załącznik nr 3	100%	2 punkty pomiarowe wykonane w sezonie lęgowym w 2010 roku
A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i>	C		90-100	Załącznik nr 3		Brak danych o rozmieszczeniu tego gatunku.
A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	C		41-66	Załącznik nr 3	80-100%	41 punkty pomiarowe wykonane w sezonie lęgowym w 2010 roku
A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	C		5-47	Załącznik nr 3	80-100%	5 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	C		7	Załącznik nr 3	80-100%	7 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A106 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	C		2-7	Załącznik nr 3	80-100%	41 punkty pomiarowe wykonane w sezonie lęgowym w 2010 roku
A118 Wodnik <i>Rallus aaquaticus</i>	C		35-100			Brak danych o rozmieszczeniu tego gatunku.
A119 Krociatka <i>Porzana porzana</i>	B		3-323	Załącznik nr 3	80-100%	323 punkty pomiarowe wykonane

						w sezonie lęgowym w 2010 roku
A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	B		32-42	Załącznik nr 3	80-100%	32 punkty pomiarowe wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	B		651-1009	Załącznik nr 3	80-100%	651 punkty pomiarowe wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	B		62-94	Załącznik nr 3	90-100%	62 punkty pomiarowe wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i>	C		73			Brak danych o rozmieszczeniu tego gatunku.
A152 Krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	C		44-45			Brak danych o rozmieszczeniu tego gatunku.
A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	C		0-29	Załącznik nr 3	100%	29 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	C		0-60	Załącznik nr 3	70-100%	60 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	C		2-3	Załącznik nr 3	50-100%	1 punkt pomiarowy wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	C		5-23	Załącznik nr 3	70-100%	5 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	C		26-28	Załącznik nr 3	80-100%	28 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	B		391-891	Załącznik nr 3	60-100%	391 punkty pomiarowe wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
Gatunki zwierząt - nowe przedmioty ochrony, nie wykazane w SDF obszarze						

A198 Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	B		0-1045	Załącznik nr 3	70-100%	1045 punktów pomiarowych wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku
A239 Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	C		2-4(5)	Załącznik nr 3	50-100%	2 punkty pomiarowe wykonanych w sezonie lęgowym w 2010 roku

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

NIE DOTYCZY – siedliska przyrodnicze nie są przedmiotami ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

NIE DOTYCZY – gatunki roślin nie są przedmiotami ochrony w obszarze specjalnej ochrony ptaków.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru

A021 *Botaurus stellaris* – bąk. Gatunek regularnie lęgowy o zmiennej liczebności. W wyjątkowo suchym 2007 r. stwierdzono tylko 2 terytorialnego samce (Pugacewicz 2010), a w wyjątkowo mokrym 2010 wykryto 49 terytorialnych samców (Niedźwiecki 2010). Biotop lęgowy tego ptaka stanowiły silnie i dość silnie podtopione wiosną wysokie szuwały wodne, głównie trzcinowe, na starorzeczach i w głębszych zastoiskach wodnych. Preferował większe, kilkuhektarowe płaty trzcin, ale przy wyższych stanach wód zajmował także płaty mniejsze lub rozczłonkowane ich kompleksy.

A031 *Ciconia ciconia* – bocian biały. Gatunek regularnie lęgowy. Na omawianym terenie bocian biały gnieździł się przeważnie w osiedlach ludzkich. Największa kolonia lęgowa znajdowała się w Zawykach; w różnych latach liczyła od 19 do 42 gniazd (Pugacewicz 1995, 2000b). w 2010 roku na omawianym terenie stwierdzono 123 gniazda. Żerowiska bocianów białych stanowiły praktycznie wszystkie otwarte środowiska nie porośnięte nadmiernie wysoką roślinnością, od podmokłych łąk i płytkich rozlewisk po pola uprawne i suche ugory z roślinnością kserotermiczną.

Fot. 1. Bocian biały (Autor: Mateusz Matysiak)

A038 *Cygnus cygnus* – łąbądź krzykliwy. Nowy gatunek lęgowy we właściwej Doliny Górnej Narwi . Pierwszy lęg stwierdzono w 2007 r. na wysokości Koncewizny. Gniazdo było usytuowane w wąskim pasie szuwaru trzcinowego na skraju starorzecza niemal przylegającego do koryta Narwi. Zostało porzucone już w kwietniu z powodu gwałtownego obniżenia się poziomu wód (Pugacewicz 2007). Zagnieżdżenie się łąbądzia krzykliwego na tym terenie jest związane z postępującą od północy ekspansją geograficzną tego gatunku (Tomiałojć, Stawarczyk 2003), a w skali lokalnej ze wzrostem jego liczebności na stawach Pietkowskich gdzie aktualnie występują 2 pary lęgowe i 1 para niełęgowa (Pugacewicz 2007).

A055 *Anas querquedula* – cyranka. Gatunek regularnie lęgowy o liczebności wykazującej silny trend spadkowy. W 1988 r. stan populacji oceniono na 350-410 par. Cyranka była wówczas rozpowszechniona w całej strefie zalewowej, najliczniej gniazdując na odcinku Narew-Płoski, gdzie przeciętne zagęszczenie wynosiło 69,8 par/km² (Pugacewicz 1995). W 2000 r. jej liczebność oceniono na 280-300 par. Była w tym sezonie jeszcze dość rozpowszechniona w dolinie, ale w wielu miejscach jej areał lęgowy był już porozrywany. Największe koncentracje stwierdzono między Doratynką i Cieluszkami – 65-67 par, Koźlikami i Kaniukami – 45-47 par oraz między Zajączkami i Strabłą – 55-56 par (Pugacewicz 2000b). Tymczasem w 2007 r. liczebność oceniono na zaledwie 90-100 par. Areał lęgowy cyranki jeszcze bardziej się porozrywał. Największy rejon lęgowy znajdował się między Kolonią Wojski i Strabłą – co najmniej 26 par. Między Janowem a Koźlikami było 13 par, a w okolicach Kaniuk – 12 par. Inne skupienia były raczej luźne i obejmowały poniżej 10 par. Podobnie jak w przypadku innych tzw. łąkowo-pastwiskowych ptaków wodno-błotnych, przyczyn spadku liczebności należy upatrywać w ciągłym obniżaniu się poziomu wody w dolinie oraz w postępującym zaniku ekstensywnego rolnictwa na terenach zalewowych. Biotop lęgowy tej kaczki stanowiły starorzecza i zastoiska wodne, w szczególności pośród okresowo zalewanych pastwisk i łąk kośnych z aluwialnymi pagórkami porośniętymi wiosną krótką roślinnością, na których zakłada gniazda. Na terenach opuszczonych przez rolnictwo gniazdowała dopóki nie zarosły one zwartymi wysokimi szuwarami i gęstymi krzakami (Pugacewicz 2007).

Fot. 2. Samiec cyranki (Autor: Mateusz Matysiak)

A081 *Circus aeruginosus* – błotniak stawowy. Gatunek regularnie lęgowy, zasiedla prawie całą strefę zalewową, ale rozmieszczenie jego stanowisk lęgowych było bardzo nierównomierne i w dużym stopniu zmienne w kolejnych latach. Gniazdował niemal wyłącznie w podtopionych szuwarach trzcinowych, zarówno w dużych, gęstych i zwartych ich płatach, jak też w małych, luźnych i częściowo wyłamanych. Sporadycznie zakładał gniazda również w rozległych wysokich, od dawna nie wykaszanych, turzycowiskach. Polował we wszystkich otwartych i luźno zakrzewionych środowiskach na terenie doliny Narwi i poza nią (Pugacewicz 2007).

A084 *Circus pygargus* – błotniak łąkowy. Gatunek regularnie lęgowy. Rozmieszczenie lęgowisk błotniaka łąkowego było bardzo nierównomierne i w znacznym stopniu zmienne w różnych latach. Ptak ten wykazywał skłonność do gnieźdzenia się w luźnych semikolonijnych skupieniach, w których gniazda sąsiadujących par były niekiedy oddalone od siebie zaledwie o 100 m. Liczyły one zwykle do 4 par, ale czasem nawet 10 par, tak jak to było w 2007 r. między ujściami Małynki i Rudni (Pugacewicz 2007). Błotniak łąkowy budował gniazda najczęściej w niewykaszanych starych szuwarach mannowych i turzycowych, w zbiorowiskach ziołoroślowo-turzycowych i w przerośniętych turzycami mniej lub bardziej luźnych trzcinowiskach, zwykle w miejscach niezalewanych lub zalewanych tylko krótkookresowo. W suche lata potrafił jednak gniazdować także wewnątrz obniżeń terenowych, które w lata przeciętne pod względem stanu wód były wypełnione wodą przez większą część sezonu lęgowego. Niekiedy zakładał też gniazda na jednokośnych łąkach turzycowo-mannowych, a w warunkach bardzo wysokiego stanu wód próbował to robić nawet na zmeliorowanych łąkach trawiasto-ziołoroślowych. Tereny łowieckie tych ptaków obejmowały wszystkie otwarte i luźno zakrzewione środowiska w dolinie Narwi i na terenach z nią sąsiadujących (Pugacewicz 2007).

A089 *Aquila pomarina* – orlik krzykliwy. Gatunek regularnie lęgowy o liczebności wyraźnie rosnącej, przynajmniej od końca lat 90. minionego stulecia. cała nadnarwiańska populacja powiększyła się z 7 par w latach 80. do 13 par w 2007r. (Pugacewicz 2007). Prawie wszystkie gniazda miejscowych orlików znajdowały się głównie w podmokłych lub wilgotnych lasach mieszanych i w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Tylko jedna para gnieździła się w starym borze mieszanym na wysoczyźnie. Ptaki te polowały w dolinie Narwi zarówno na obszarach otwartych, jak też przy skrajach lasów, a nawet wewnątrz podmokłych młodych olszyn (Pugacewicz 2007).

A104 *Bonasa bonasia* – jarząbek. Nowy gatunek lęgowy. Z początkiem tego stulecia jarząbki zaczęły penetrować młode lasy mieszane dokładna ich penetracja w 2007 r. pozwoliła ustalić 9 rewirów tych kuraków. Biotop lęgowy jarząbka stanowiły lasy mieszane i iglaste z dobrze rozwiniętym podszytem i bujnym runem w miejscach o mozaikowym układzie siedlisk suchych i podmokłych. Zaobserwowane wnikanie jarząbka w dolinę górnej Narwi jest związane z notowanym od lat 90. powolnym rozwojem ilościowym lokalnej populacji tego ptaka (Pugacewicz 2007, Pugacewicz 2010).

A118 *Rallus aquaticus* – wodnik. Gatunek regularnie lęgowy o liczebności wykazującej duże fluktuacje związane ze stanem wód w okresie wiosennym. W bardzo suchym 2007 r. – na 30-45 par (Pugacewicz 2007, Pugacewicz 2010), a w wyjątkowo mokrym roku 200-300 par. Biotop lęgowy tego ptaka stanowiły silnie podtopione gęste szuwary trzcinowe i trzcinowo-turzycowe oraz rzadziej wielkoturzycowe na starorzeczach, oczkach wodnych i w głębszych zastoiskach wodnych. Przy wysokich stanach wód zasiedlał również wysoko zalane kępiaste turzycowiska, zwłaszcza porośnięte krzakami.

A119 *Porzana porzana* – kropiatka. Gatunek regularnie lęgowy, którego liczebność wykazywała fluktuacje związane ze stanem wód w okresie wiosennym. W dość mokrym 1988 r. liczebność kropiatki oceniono na 29-40 par (Pugacewicz 1995). Tymczasem w bardzo suchym sezonie 2007 r. w całej dolinie naliczono tylko 8 wołających samców, ale 5 z nich raczej nie było osobnikami terytorialnymi, wobec czego

liczebność oceniono na 3-8 par, ale za to w wyjątkowo mokrym sezonie w 2007 roku stwierdzono minimalnie 323 wołające samce. Krociatka występowała wyłącznie w strefie zalewowej, będąc ptakiem rozmieszczonym bardzo nierównomiernie. Biotop lęgowy krociatki stanowiły przede wszystkim głębsze zastoiska wodne i wypłycone starorzecza porośnięte kępiastymi turzycami, mozgą, skrzypem i kosaćcem. W warunkach wysokiego zalewu gniazdowała także w kępiastych turzycowiskach i na łąkach mozgowo-mannowych (Pugacewicz 2007, Niedźwiecki 2010).

A120 *Porzana parva* – zielonka. Gatunek regularnie lęgowy. W 2007 roku na Stawach Pietkowskich stwierdzono 41 rewirów tego gatunku, gdzie osiąga ona najwyższe zagęszczenie wewnątrz biotopowe w Polsce. Poza stawami biotop lęgowy zielonki stanowiły średniej wielkości starorzecza otoczone dość szerokimi pasami szuwarów wodnych (trzcina, pałka wąskolistna, szerokolistne turzyce, oczeret, itp.) z grubą warstwą pływających w wodzie szczątków roślinnych i zakorzenionych w niej mniejszych roślin wodnych, które razem tworzyły swoisty „pływający kozuch” miejscami wychodzący z szuwarów na otwarte lustro wody (Pugacewicz 2010).

Fot. 3. Zielonka (Autor: Cezary Pióro)

A122 *Crex crex* – derkacz. Gatunek regularnie lęgowy o liczebności dawniej dość stabilnej, a ostatnio szybko rosnącej. Tylko we właściwej dolinie Narwi w 1988 r. stan populacji derkacza oceniono na 310-370 terytorialnych samców (Pugacewicz 1995). Bardzo podobnie oceniono go także w 2000 r., bowiem na 300-350 samców (Pugacewicz 2000b). Tymczasem przeprowadzona w 2007 r. szczegółowa inwentaryzacja wykazała aż 887 terytorialnych samców, a w całej Naturze 2000 stwierdzono aż 1009 wołających samców (Pugacewicz 2007). Mniejsza ilość tego gatunku 653 stwierdzone samce w 2010 roku wynikała z bardzo wysokiego poziomu wody przez cały sezon lęgowy. Aktualnie derkacz zasiedla prawie całą niezalesioną część właściwej doliny górnej Narwi, poza fragmentami najbardziej suchymi i najsilniej porośniętymi wysokimi szuwarami. Miejscami osiągał zagęszczenie do 50 samców/km². Biotop lęgowy derkacza tworzyły głównie umiarkowanie wilgotne i podsuszone tereny otwarte i luźno zakrzewione porośnięte bujną średnio wysoką roślinnością trawiastą, ziołoroślową i turzycową, czasem także niezbyt wysoką manną i trzcinnikiem (Pugacewicz 2010).

A154 *Gallinago media* – dubelt. Gatunek regularnie lęgowy o zmiennej liczebności, która w okresie badań wykazywała lekką tendencję spadkową. W 1988 r. stan populacji lęgowej oceniono na 78-100 tokujących samców, przy czym bliższa stanu faktycznego zdaje się być ta wyższa liczba. W 2000 r. stwierdzono tylko 65 tokujących samców, a w 2007 r. zlokalizowano 93-94 samce, (Pugacewicz 2010). Ostatnio wykonane liczenie w 2010 r. wykazało 62 tokujące samce (Niedźwiecki 2010). Wprawdzie liczebność samców jest jeszcze stosunkowo wysoka, ale dokładniejsze penetracje rejonów lęgowych tych ptaków sugerują, że liczba gniazdujących samic w ostatnich latach może być dużo mniejsza, aniżeli w latach 80. Biotop lęgowy dubelta stanowiły porośnięte turzycami, mozgą, manną i ziołoroślami tereny zalewowe wraz z naturalnymi torfowiskami, zarówno w miejscach wykaszanych i wypasanych, jak też od dawna nie użytkowanych rolniczo. Status tokowisk stwierdzonych na Bagnie Filipy jest niejasny. Wokół nich nie ma środowisk dogodnych do gniazdowania. Możliwe więc, że były to tokowiska efemeryczne, których samice nie odwiedzały (Pugacewicz 2007).

Fot. 4. Tokujący samiec dubelta (Autor: Cezary Pióro)

A156 *Limosa limosa* – rycyk. Gatunek regularnie lęgowy, którego liczebność wykazywała silną tendencję spadkową. W latach 1988-1989 stan populacji lęgowej oceniono na 327-329 par. Rycyk występował wówczas w prawie całej dolinie, poza najsuchszymi fragmentami Bagna Filipy, najliczniej na odcinku Narew-Ploski, gdzie przeciętne zagęszczenie wynosiło 64,9 par/10 km² (Pugacewicz 1995). W 2000 r. stwierdzono już tylko 160-165 par lęgowych. Areał lęgowy rycyka był już wtedy mocno porozrywany, a największe skupienia par stwierdzono między Czerewkami i Doktorcami – 32 oraz pod Ciełuszkami – 24 (Pugacewicz 2000b). Natomiast w 2007 r. zlokalizowano jedynie 73 pary lęgowe, rozmieszczone bardzo nierównomiernie. Największe ich skupienia stwierdzono między Czerewkami i Lesznią – 18 par, między Samułkami Małymi i Zawykami – 17 par i pod Ciełuszkami – 10 par. Przyczyny spadku liczebności rycyka są takie same, jak w przypadku czajki. Biotop lęgowy tego ptaka stanowiły przede wszystkim podmokłe pastwiska i łąki kośne w strefie corocznych zalewów. Mniej licznie zasiedlał wilgotniejsze fragmenty zmeliorowanych łąk torfowych. Na terenach nieużytkowanych rolniczo gniazdował rzadko i nieregularnie, na przykład na wyłożonych wczesną wiosną szuwarach mozgowo-mannowych w płytkich zastoiskach wodnych, na błotnistym, porośniętym niską mową, mułowisku powstałym przy zamulonym rowie, a czasem też w wypalanych szuwarach w błotnistych miejscach (Pugacewicz 2007).

A162 *Tringa totanus* – krwawodziób. Gatunek regularnie lęgowy o liczebności wykazującej silną tendencję spadkową. W latach 1988-1989 stan jego populacji oceniono na 212-216 par. Był to wówczas ptak dość rozpowszechniony na terenach regularnie zalewanych, który najliczniej gniazdował na odcinku Narew-Ploski, gdzie przeciętne zagęszczenie wynosiło 48,9 par/10 km² (Pugacewicz 1995). W 2000 r., w związku z osadzeniem na dnie doliny przez wody spuszczone ze Zbiornika Siemianówka grubej warstwy namulów, stwierdzono jeszcze 150-155 par lęgowych, które lokalnie tworzyły dość liczne skupienia, na przykład między Czerewkami i Doktorcami – 30 par, pod Kaniukami – 25 par i pod Ciełuszkami – 16 par (Pugacewicz 2000b). Tymczasem w 2007 r. wykryto już tylko 44-45 par tych brodziec, które występowały jedynie lokalnie, najliczniej pod Ciełuszkami – 11 par, między Czerewkami i Strabłą – 7 par i na N od Samulek Dużych – 7 par. Przyczyny spadku liczebności krwawodzioba są identyczne, jak w przypadku czajki i rycyka, z którymi brodziec ten zwykle współwystępuje. Jego biotop lęgowy

stanowiły przede wszystkim podmokłe pastwiska i rzadziej łąki kośne w strefie regularnych zalewów. Niekiedy zasiedlał też wilgotne pastwiska na Bagnie Filipy. Na terenach opuszczonych przez rolnictwo gnieździł się rzadko i nielicznie. Odnotowano takie przypadki w płytkich zastoiskach wodnych po wypaleniu szuwarów lub wykoszeniu trzciny, a także na błotnistym, porośniętym niską mową, mułowisku powstałym przy zamulonym rowie. Dawniej, przy wyższych stanach wód, zasiedlał również wyłożone na wiosnę szuwary moczogowo-mannowe w płytkich zastoiskach wodnych (Pugacewicz 2007).

Fot. 5. Krwawodziób (Autor: Cezary Pióro)

A193 *Sterna hirundo* – rybitwa rzeczna. Gatunek dawniej regularnie gniazdował na terenie Ostoi (Pugacewicz 2007). W chwili obecnej lęgi odbywa tylko na sztucznych platformach umieszczonych na terenie Stawów Pietkowskich gdzie w 2010 roku gniazdowało 29 par tego gatunku. Biotop gniazdowy rybitwy rzecznej w dolinie rzeki stanowiły duże zastoiska wodne i wypłycone starorzecza zarastające turzycami, mozgą i kosaćcem, suche nadrzeczne pastwiska i piaszczyste łachy w nurcie rzeki. Żerowała głównie w korycie Narwi i na dużych starorzeczach.

A197 *Chlidonias niger* – rybitwa czarna. Gatunek dawniej regularnie, a ostatnio nieregularnie lęgowy, którego liczebność w okresie badań wykazywała bardzo silną tendencję spadkową. W 1988 r. w granicach doliny stwierdzono 61 par lęgowych, a w bezpośrednim jej sąsiedztwie dalszych 39 par w jednej kolonii (Pugacewicz 1995). W 2000 r. stwierdzono tylko 9 par, a w 2007 r. rybitwa czarna nie gniazdowała w dolinie (Pugacewicz 2007). Jednak przy bardzo wysokim poziomie wody w 2010 r. stwierdzono lęgi ok. 60 par (Niedźwiecki 2010). Rybitwa czarna gniazdowała głównie na większych starorzeczach, zwłaszcza z płatami osoki aloesowatej, niekiedy też w wysoko zalanych turzycowiskach w zastoiskach wodnych. Największa kolonia była jednak zlokalizowane na zasilanym ściekami błotnistym oczku wodnym na łagodnym zboczu doliny koło Narwi (Pugacewicz 2010).

A198 *Chlidonias leucopterus* – rybitwa białoskrzydła. Gatunek nieregularnie lęgowy, wykazujący duże fluktuacje liczebności, gniazdujący przy wysokich i średnio wysokich stanach wód w maju. Po raz pierwszy gniazdowanie 2 par stwierdzono w 1983 r. na wspomnianym przy poprzednim gatunku oczku wodnym koło Narwi (Pugacewicz 2007). W latach 2000 i 2007 nie stwierdzono gniazdowania, ale przy bardzo wysokim poziomie wody stwierdzono w 2010 roku aż ponad 1000 lęgowych par tych ptaków (Niedźwiecki 2010). Rybitwy białoskrzydłe gnieździły się głównie w zastoiskach wodnych porośniętych turzycami, mozgą i skrzypem. Żerowały zarówno nad rozlewiskami i starorzeczami, jak też nad zwartymi podtopionymi turzycowiskami, a nawet na polach uprawnych.

A215 *Bubo bubo* – puchacz. Gatunek regularnie lęgowy 2-3 pary. Wszystkie miejsca lęgowe puchaczy odznaczały się stosunkowo słabą penetracją ludzką w okresie wczesnowiosennym. (Pugacewicz 2007).

A224 *Caprimulgus europaeus* – lelek. Mimo tego, że gatunek ten jest tutaj stwierdzony już od ponad 20 lat (Pugacewicz 2010), nie był on ujęty w SDF. Podczas inwentaryzacji tego obszaru w 2007 i 2010 roku stwierdzono odpowiednio 12 i 9 rewirów lęgowych.

A239 *Dendrocopos leucotos* – dzięcioł biało-grzbiety. Nowy gatunek lęgowy. Stanowisko tego dzięcioła wykryto w 2007 r. w rejonie stawów Pietkowskich, w ostatnich latach powstała mikropopulacja tego dzięcioła, która w 2007 r. liczyła 4 pary. Osiedleniu się tego ptaka nad górną Narwią niewątpliwie sprzyjało znaczne zwiększenie się ilości martwych i zamierających drzew w podmokłych i wilgotnych lasach liściastych wskutek ich osłabienia z powodu obniżenia się poziomu wód gruntowych i zanieczyszczenia powietrza, ale również działalności żerowo-hydropolnej bobrów. (Pugacewicz 2007).

A272 *Luscinia svecica* – podróżniczek. Gatunek regularnie lęgowy w 2007 r. stwierdzono 23 rewiry lęgowe. Osiedlenie się tego ptaka we właściwej dolinie Narwi należy zawdzięczać przede wszystkim działalności żerowo-hydropolnej bobrów. Podróżniczek zasiedla tutaj bowiem głównie środowiska aktywnie kształtowane przez te gryzonie. Są to niskie i rozluźnione, mocno zgryzione przez bobry, zakrzewienia wierzbowe z bujną roślinnością szuwarowo-ziołoroślową w błotnistych zakolach rzeki pociętych kanałami bobrowymi, obumierające łożowiska przerośnięte trzcinami przy zarośniętych starorzeczach zasiedlonych przez bobry oraz luźne zakrzewienia pośród umiarkowanie podtopionych i niezbyt gęstych trzcinowisk. Przy stawach pietkowskich podróżniczki zasiedlały prawie pozbawione krzaków trzcinowiska porastające dawne łąki torfowe pocięte rowami z wodą wysoko podpiętrzoną na wiosnę przez bobry. (Pugacewicz 2007, Pugacewicz 2010). Mniejszą ilość lęgowych tych ptaków w 2010 r. należy tłumaczyć bardzo wysokim poziomem wody w tym sezonie lęgowym (Niedźwiecki 2010).

Fot. 6. Podróżniczek (Autor: Cezary Pióro)

A294 *Acrocephalus paludicola* – wodniczka. Gatunek regularnie lęgowy o zmiennej liczebności, na co lokalne warunki siedliskowe zdają się mieć bardzo ograniczony wpływ. Liczebność wodniczki w Dolinie Górnej Narwi zapewne w największym stopniu jest uzależniona od sytuacji panującej w danym roku na głównych lęgowiskach, które znajdują się na Polesiu Białoruskim i w Kotlinie Biebrzańskiej. W 1988 r. liczebność populacji lęgowej oceniono na 18-23 terytorialne samce. W 2000 r. wykryto jedynie 10 takich samców, a w 2007 r. stwierdzono 26 terytorialnych samców. występujących od Odrynek po Zawyki-Ferme. Biotop lęgowy tego ptaka stanowiły otwarte luźnokępkowe turzycowiska mszyste i młaki turzycowe na dobrze uwodnionych torfowiskach, luźnokępkowe turzycowiska z domieszką wysokich bylin i

czasem mąny lub rzadkich trzciny z dobrze rozwiniętą warstwą mchów w płytkich zastoiskach wodnych oraz podobne fizjonomicznie turzycowiska na pograniczu strefy zalewowej i zmeliorowanych łąk torfowych. (Pugacewicz 2007, Pugacewicz 2010). Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej w 2010 r. mimo bardzo wysokiego poziomu wody stwierdzono 28 terytorialnych samców (Niedźwiecki 2010).

Fot. 7. Wodniczka (Autor: Cezary Pióro)

A338 *Lanius collurio* – gąsiorek. Gatunek regularnie lęgowy o liczebności wykazującej silną tendencję wzrostową. Dokładna inwentaryzacja przeprowadzona w 2007 r. wykazała gniazdowanie aż 891 par. Tak poważnego wzrostu liczebności gąsiorka nie da się wytłumaczyć jedynie powiększeniem się powierzchni odpowiednich dla niego biotopów i obniżeniem się poziomu wód gruntowych. Są to czynniki z pewnością istotne, ale nie jedyne. Wzrost lokalnego zagęszczenia, które miejscami sięga już nawet 19 par/km², sugeruje że w ostatnich latach musiała

znacznie wzrosnąć jakość tutejszych biotopów, szczególnie pod względem pokarmowym. Bardzo prawdopodobny jest też wpływ bliżej nieokreślonych czynników o zasięgu ponadlokalnym, które sprzyjają wzrostowi ogólnej liczebności tego gatunku. Biotop lęgowy gąsiorka stanowiły rozmaite nasłonecznione środowiska zakrzewione i zadrzewione przy terenach otwartych, na gruntach o różnej wilgotności. Preferował luźne zadrzewienia i krzaki liściaste na lekko podsuszonych gruntach torfowych. Często gniazdował na pograniczu siedlisk suchych i podmokłych. W nadrzecznych zadrzewieniach wierzbowych liczniej gniazdował tylko przy niskich stanach wód w dolinie, a regularnie tylko tam, gdzie sąsiadowały one z suchszymi siedliskami (Pugacewicz 2007, Pugacewicz 2010). Mniejszą ilość lęgowych tych ptaków w 2010 r. należy tłumaczyć bardzo wysokim poziomem wody w tym sezonie lęgowym (Niedźwiecki 2010).

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

Przedmioty ochrony objęte Planem								
Siedliska przyrodnicze	Kod Natura	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2	Ocena stanu ochrony po weryfikacji terenowej wg skali FV, UI, U2	Ogólna ocena stanu ochrony siedliska/gatunku wg skali FV, UI, U2	Uwagi
Gatunki zwierząt								
Łąć <i>Botaurus stellaris</i>	A021	1510, 1543, 1544, 1564, 2823, 2824, 2825, 2826, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2836, 2837, 2838, 2839, 2845, 2846, 2849, 2850, 2855, 2856, 2857, 2859, 2860, 2861, 2862, 3447, 3476, 3485, 354, 23543, 3544, 3545, 3546, 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560.	Parametry populacji		U1	-	U1	Liczebność lęgowej populacji zależy od wysokości poziomu wody oraz długości jego trwania.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	A031	258-380	Parametry populacji		U1	-	U1	
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	A038	3570, 3576	Parametry populacji		FV	-	FV	

			Parametry siedliska gatunku		FV	-		
Cyranka <i>Anas querquedula</i>	A055	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Parametry populacji		U1	-	U1	Brak lokalizacji - dane o ilości uzyskane z literatury.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
			Parametry siedliska gatunku		FV	-		
Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	A081	2436-2463, 2973, 2978, 3145, 3146, 3579, 3580, 3581, 3646, 3660, 3771, 3772, 3778, 3779.	Parametry siedliska		U1	-	U1	
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
			Parametry populacji		U1			
Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	A089	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Parametry populacji		U1	-	U1	
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Cietrzew <i>Tetrao tetrix tetrix</i>	A106	5610-5618	Parametry populacji		U2	-	U2	Gwałtowny spadek populacji.
			Parametry siedliska gatunku		U2	-		
Wodnik <i>Rallus aaquaticus</i>	A118	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000	Parametry populacji		U1	-	U1	Brak lokalizacji - dane o ilości

		PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Parametry siedliska gatunku		U1	-		uzyskane z literatury. Liczebność lęgowej populacji zależy od wysokości poziomu wody.
Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	A119	674-675, 678, 1464-1469, 1480, 1487-1488, 1501-1505, 1508-1509, 1521-1523, 1529-1532, 1536-1537, 1540, 1552-1555, 1560-1561, 1563, 1565-1567, 1570-1571, 1575-1576, 1578-1579, 1583, 1590-1591, 2430-2435, 3182-3186, 3192-3200, 3231-3236, 3238-3239, 3248-3262, 3297-3309, 3317-3341, 3349-3352, 3356-3357, 3375-3379, 3376-3378, 3391-3392, 3416-3423, 3417-3422, 3440, 3445-3446, 3448-3449, 3459-3461, 3468-3470, 3483, 3492-3497, 3501, 3504-3505, 3509-3510, 3515, 3769-3770, 3773-3777, 4180-4227, 4676-4719, 5522-5526, 5563-5609	Parametry populacji		U1	-	U1	Liczebność lęgowej populacji zależy od wysokości poziomu wody.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Zielonka <i>Porzana parva</i>	A120	180-204, 256-257, 5531-5535	Parametry populacji		UF		U1	.
			Parametry siedliska gatunku		U1			
Derkacz <i>Crex crex</i>	A122	672-673, 676-677, 679-684, 700-783, 1461-1463, 1470-	Parametry populacji		U1	-	U1	

		1479, 1481-1486, 1489-1500, 1506-1507, 1511-1520, 1525-1528, 1533-1535, 1538-1539, 1541-1542, 1545-1549, 1556-1559, 1562, 1568-1569, 1572-1574, 1577, 1580-1582, 1592-1595, 1825-2407, 2464-2800, 2863-2903, 2906-2972, 3038-3061, 3084-3144, 3147-3163, 3360-3374, 3380-3390, 3393-3415, 3424-3439, 3441-3444, 3450-3458, 3462-3467, 3471-3472, 3475, 3477-3482, 3484, 3486-3491, 3498-3500, 3502-3503, 3506-3508, 3511-3514, 3516-3526, 3703-3708, 4633-4675, 5376-5497, 5557-5562, 5620-5622, 5642	Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Dubelt <i>Gallinago media</i>	A154	205-217, 229-253, 4815-4829, 4840-4849	Parametry populacji		U1	-	U1	.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	A193	218-228, 5623-5639	Parametry populacji		U1	-	U2	Liczebność lęgowej populacji zależy od wysokości poziomu wody
			Parametry siedliska gatunku		U2	-		
Krwawodziób <i>Tringa Totanus</i>	A152	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Parametry populacji		U1	-	U1	Brak lokalizacji - dane o ilości uzyskane z literatury.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		

Rycyk <i>Limosa limosa</i>	A156	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Parametry populacji		U1	-	U1	Brak lokalizacji - dane o ilości uzyskane z literatury.
			Parametry populacji		U1	-		
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	A197	3709-3723, 4780-4814, 4830-4839	Parametry populacji		U1	-	U2	Liczebność lęgowej populacji zależy od wysokości poziomu wody
			Parametry siedliska gatunku		U2	-		
Puchacz <i>Bubo bubo</i>	A215	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Parametry populacji		U1	-	U1	
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	A272	5503-5507	Parametry populacji		U1	-	U1	
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	A294	3741-3768	Parametry populacji		U1	-	U1	

			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	A338	419-460, 465-473, 475-511, 519-621, 627-628, 630-671, 784-813, 816-822, 824-976, 978-1077, 1079-1169, 1172-13931403-1416, 1414-1416, 1419-1460, 1550, 2408-2429, 3164-3181, 3187-3191, 3201-3230, 3237, 3240-3247, 3263-3296, 3310-3316, 3342-3348, 3353-3355, 3358, 3359, 3561-3563, 3567, 3572, 3577-3578, 3582, 3584-3589, 3592-3593, 3597-3599, 3601-3604, 3609-3612, 3614, 3621-3623, 3630-3633, 3636-3638, 3641, 3645, 3648-3650, 3656-3658, 3664-3665, 3667-3670, 3673-3678, 3680-3683, 3693-3698, 3700-3701, 4236-4250, 4252-4288, 4293-4411, 4418-4434, 5619, 5640-5641, 5644	Parametry populacji		FV	-	FV	
			Parametry siedliska gatunku		FV	-		
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		
Gatunki zwierząt - nowe przedmioty ochrony, nie wykazane w SDF obszaru								
Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	A198	1-179, 3724-3728, 3780-4179, 4720-4779, 4855-5354	Parametry populacji		U1	-	U1	Nowy przedmiot ochrony, gatunek nie wykazany w SDF obszaru.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		

Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	A239	381-385, 3608, 3663	Parametry populacji		U1	-	U1	Nowy przedmiot ochrony, gatunek nie wykazany w SDF obszaru.
			Parametry siedliska gatunku		U1	-		

4. Analiza zagrożeń

Lp.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne
1	A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	1510, 1543, 1544, 1564, 2823, 2824, 2825, 2826, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2836, 2837, 2838, 2839, 2845, 2846, 2849, 2850, 2855, 2856, 2857, 2859, 2860, 2861, 2862, 3447, 3476, 3485, 354, 23543, 3544, 3545, 3546, 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560	800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 954 Inwazja gatunku.	180 Wiosenne wypalanie 190 Inne rodzaje praktyk rolniczych lub leśnych, nie wymienione powyżej (pozyskiwanie wielko obszarowe trzciny)
2	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	258-380	101 Zmiana sposobu uprawy 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 950 zarastanie łąk kośnych, zaprzestanie uprawy pól oraz sukcesja wtórna na gruntach odłogowanych;	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru) 510 Budowa stacji elektroenergetycznych i transformatorów, oraz budowa napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia 690 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku (silna penetracja lasów przez ludzi możliwość porzucania łągu)
3	A038 Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	258-380	853 Kształtowanie poziomu wód 800 Zasypywanie terenu, melioracje i	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania

			osuszanie - ogólnie	energii elektrycznej energię wiatru); Niszczenie miejsc rozrodu podczas modernizacji stawów Pietkowskich
4	A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 853 Kształtowanie poziomu wód 950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan 954 Inwazja gatunku	
5	A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	2436-2463, 2973, 2978, 3145, 3146, 3579, 3580, 3581, 3646, 3660, 3771, 3772, 3778, 3779	180 Wypalanie 290 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru); Pozyskiwanie wielkoobszarowe trzciny;
6	A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	254-255, 3082, 3083, 3740	101Zmiana sposobu uprawy 950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru);
7	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	160 Gospodarka leśna – ogólnie 166 Usuwanie martwych i umierających drzew	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru)
8	A106 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	5610-5618	160 Gospodarka leśna – ogólnie 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 954 Inwazja gatunku 950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan	Wyginięcie populacji na całym obszarze
9	A118 Wodnik	Ogół stanowisk na całym obszarze	800 Zasypywanie terenu, melioracje i	490 Inne rodzaje działalności - niszczenie

	<i>Rallus aaquaticus</i>	Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	osuszanie – ogólnie 853 Kształtowanie poziomu wód 950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan; 954-Inwazja gatunku	miejsc rozrodu podczas modernizacji stawów Pietkowskich. Zanik starorzeczy i odnóg rzeki
10	A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	674-675, 678, 1464-1469, 1480, 1487-1488, 1501-1505, 1508-1509, 1521-1523, 1529-1532, 1536-1537, 1540, 1552-1555, 1560-1561, 1563, 1565-1567, 1570-1571, 1575-1576, 1578-1579, 1583, 1590-1591, 2430-2435, 3182-3186, 3192-3200, 3231-3236, 3238-3239, 3248-3262, 3297-3309, 3317-3341, 3349-3352, 3356-3357, 3375-3379, 3376-3378, 3391-3392, 3416-3423, 3417-3422, 3440, 3445-3446, 3448-3449, 3459-3461, 3468-3470, 3483, 3492-3497, 3501, 3504-3505, 3509-3510, 3515, 3769-3770, 3773-3777, 4180-4227, 4676-4719, 5522-5526, 5563-5609	950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru) 510 Budowa napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia
11	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	180-204, 256-257, 5531-5535	950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (niszczenie miejsc rozrodu podczas modernizacji stawów Pietkowskich)
12	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	672-673, 676-677, 679-684, 700-783, 1461-1463, 1470-1479, 1481-1486, 1489-1500, 1506-1507, 1511-1520, 1525-1528, 1533-	101 Zmiana sposobu uprawy 950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru) 510 Budowa napowietrznych linii

		1535, 1538-1539, 1541-1542, 1545-1549, 1556-1559, 1562, 1568-1569, 1572-1574, 1577, 1580-1582, 1592-1595, 1825-2407, 2464-2800, 2863-2903, 2906-2972, 3038-3061, 3084-3144, 3147-3163, 3360-3374, 3380-3390, 3393-3415, 3424-3439, 3441-3444, 3450-3458, 3462-3467, 3471-3472, 3475, 3477-3482, 3484, 3486-3491, 3498-3500, 3502-3503, 3506-3508, 3511-3514, 3516-3526, 3703-3708, 4633-4675, 5376-5497, 5557-5562, 5620-5622, 5642.	954 Inwazja gatunku	elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia; Zmniejszenie kwoty lub zlikwidowania dopłat dla rolników.
13	A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	205-217, 229-253, 4815-4829, 4840-4849	101 Zmiana sposobu uprawy 180 Wypalanie 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru) 510 Budowa napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia; Zanik wypasania bydła.
14	A156 Krwawodziób <i>Tringa Totanus</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 853 Kształtowanie poziomu wód 950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan 954 Inwazja gatunku	101 Zmiana sposobu uprawy (zanik wypasu i sianokosów, albo intensywne użytkowanie łąk).
15	A162 Rycyk <i>Limosa limosa</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	853 Kształtowanie poziomu wód 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	101 Zmiana sposobu uprawy (zanik wypasu i sianokosów, albo intensywne użytkowanie łąk).

			950 rozwój trzcinowisk, wtórna sukcesja roślinności - wkraczanie drzew i krzewów na otwarte tereny dolin i polan 954 Inwazja gatunku	
16	A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	218-228, 5623-5639	800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 954 Inwazja gatunku 290 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru: Zmiana dzierzawcy stawów Pietowskich.
17	A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	3709-3723, 4780-4814, 4830-4839	290 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru; Powszechna eutrofizacja siedlisk; Kształtowanie poziomu wód przez Zbiornik Siemianówka;
18	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	160 Gospodarka leśna – ogólnie 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru: Zmiana dzierzawcy stawów Pietowskich 690 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku (Silna penetracja lasów przez ludzi możliwość porzucania łągi).
19	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	5503-5507	101 Zmiana sposobu uprawy 180 Wypalanie	Zarastanie terenu trzciną
20	A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	3741-3768	101 Zmiana sposobu uprawy 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Zaniechanie ekstensywnej gospodarki rolnej, lub intensywne gospodarowanie na terenach występowania tego gatunku.
21	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	419-460, 465-473, 475-511, 519-621, 627-628, 630-671, 784-813, 816-822, 824-976, 978-1077, 1079-1169, 1172-13931403-1416,	101 Zmiana sposobu uprawy 150 Restrukturyzacja gospodarstw rolnych	950 zarastanie otwartych, przestrzeni w dolinach rzecznych lasem, rozprzestrzenianie się trzcinowisk

		1414-1416, 1419-1460, 1550, 2408-2429, 3164-3181, 3187-3191, 3201-3230, 3237, 3240-3247, 3263-3296, 3310-3316, 3342-3348, 3353-3355, 3358, 3359, 3561-3563, 3567, 3572, 3577-3578, 3582, 3584-3589, 3592-3593, 3597-3599, 3601-3604, 3609-3612, 3614, 3621-3623, 3630-3633, 3636-3638, 3641, 3645, 3648-3650, 3656-3658, 3664-3665, 3667-3670, 3673-3678, 3680-3683, 3693-3698, 3700-3701, 4236-4250, 4252-4288, 4293-4411, 4418-4434, 5619, 5640-5641, 5644		
22	A198 Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	1-179, 3724-3728, 3780-4179, 4720-4779, 4855-5354	290 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania, nie wymienione powyżej 800 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie 954 Inwazja gatunku	490 Inne rodzaje działalności (budowa instalacji wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru: Zmiana dzierżawcy stawów Pietowskich; Powszechna eutrofizacja siedlisk; Kształtowanie poziomu wód przez Zbiornik Siemianówka;
23	A239 Dzięciol białogrzioty <i>Dendrocopos leucotos</i>	381-385, 3608, 3663	160 Gospodarka leśna – ogólnie 166 Usuwanie martwych i umierających drzew	490 Inne rodzaje działalności -prywatyzacja lasów

Główne zagrożenia oraz czynniki kształtujące awifaunę na tym terenie to:

1. **Obniżanie się poziomu wód gruntowych.** Czynnikiem mający, jak się wydaje, swe główne źródło w pracach melioracyjnych przeprowadzonych w przeszłości w dorzeczu Górnej Narwi oraz w inwestycjach hydrotechnicznych wykonanych poza terenem badań (Zbiornik Siemianówka zmniejszył dopływ wód do badanego odcinka z górnego biegu Narwi, a wyregulowanie, poszerzenie i

pogłębienie koryta rzeki poniżej Rzędzian zwiększyło drenaż wód z tego terenu).

2. **Postępujący zanik użytkowania rolniczego terenów podmokłych.** Wielowiekowa ekstensywna gospodarka łąkowo-pastwiskowa na obszarach zalewowych i naturalnych torfowiskach, hamując sukcesję roślinną, stwarzała dogodne warunki do gniazdowania w Dolinie Górnej Narwi licznym przedstawicielom awifauny wodno-błotnej, które wymagają do bytowania w różnym stopniu uwodnionych siedlisk porośniętych krótką i niezbyt gęstą roślinnością.
3. **Zmniejszenie się częstości występowania, rozległości i czasu trwania zalewów wiosennych.** Czynnikiem współzależnym z poziomem wód gruntowych (zalew rzeczny podnosi poziom wód gruntowych w dolinie, ale przy ogólnie niskim ich poziomie szybciej z niej ustępuje), którego źródeł trzeba szukać w zmniejszeniu się przeciętnej ilości wód roztopowych wskutek dominacji w ostatnim okresie zim o niezbyt grubej pokrywie śnieżnej (zmiany klimatyczne), ale też w odcięciu ich dopływu z odcinka powyżej Bondar po uruchomieniu Zbiornika Siemianówka oraz w pogłębieniu drenażu wód po osuszeniu odcinka doliny poniżej Rzędzian.
4. **Powszechna eutrofizacja siedlisk.** Czynnikiem wywołany imisją pyłów przemysłowych, chemizacją rolnictwa i komunalnym zanieczyszczeniem wód, potęgowany prawdopodobnie przez ocieplanie się klimatu (wydłużony okres wegetacyjny roślin).
5. **Drapieżnictwo.** Wysoka liczebności populacji lisa i norki amerykańskiej przyczynia się do znacznej redukcji populacji ptaków lęgowym na tym terenie.
5. Wzmoczona penetracja terenu przez wędkarzy (antropopresja).
6. Coraz większa presja inwestorów mająca na celu zabudowę doliny rzeki Narew.
7. Planowane budowy farm wiatrakowych, na samej krawędzi granicy obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi.
8. Niewłaściwe gospodarowanie zasobami wodnymi zbiornika zaporowego Siemianówka. Brak powiązania tej gospodarki z ochroną przyrody na tym terenie.

5. Cele działań ochronnych

Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Stan ochrony	Cele działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Opracowanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	10 lat
A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Utrzymanie stanowisk oraz zwiększenie populacji gniazdującej na tym terenie o 10-30 %.	10 lat
A038 Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	FV	Nie przewiduje się działań ochronnych	-
A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Opracowanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi.	10 lat
A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Utrzymanie liczebności istniejącej populacji.	10 lat
A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Utrzymanie liczebności istniejącej populacji.	10 lat
A106 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U2	Utrzymanie gatunku na terenie Ostoi.	10 lat
A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Powstrzymanie sukcesji na terenach rozrodczych tego gatunku.	10 lat

A120 Zielonka <i>Porzana parva</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Zabezpieczenie miejsca rozrodu tego gatunku na Stawach Pietkowskich.	10 lat
A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Powstrzymanie sukcesji na terenach rozrodczych tego gatunku.	10 lat
A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Opracowanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi.	10 lat
A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Opracowanie działań ochronnych oraz wyznaczenie obszarów na którym zostaną one zrealizowane.	10 lat
A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U2	Zwiększenie dogodnego areálu do rozrodu tego gatunku.	10 lat
A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Przygotowanie strategii renaturalizacji starorzeczy pomiędzy miejscowościami Puchły i Narew.	10 lat
A198 Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Przygotowanie planu zarządzanie zasobami wodnymi w Dolinie Górnej Narwi.	10 lat
A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Zwiększenie ilości potencjalnych miejsc rozrodu	10 lat
A239 Dzieciół białogrzbity <i>Dendrocopos leucotos</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Zwiększenie i utrzymanie w drzewostanach udziału obumierających i martwych drzew szczególnie liściastych.	10 lat
A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Opracowanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	10 lat

A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	U1	Powstrzymanie sukcesji na terenach rozrodczych tego gatunku, oraz opracowanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	10 lat
A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Ogół stanowisk na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	FV	Nie przewiduje się działań ochronnych	-

Za główne cele działań ochronnych uznano utrzymanie wysokiej liczebności dla kluczowych na terenie Górnej Doliny Narwi, oraz powstrzymanie spadku liczebności i zwiększenia dogodnego arealu dla rozrodu wybranych gatunków.

Największą rolę w przemianach awifauny lęgowej Doliny Górnej Narwi odegrały w minionym dwudziestoleciu z pewnością trzy pierwsze z nich:

- postępujący zanik użytkowania rolniczego terenów podmokłych,
- sukcesywne obniżanie się poziomu wód gruntowych,
- zmniejszenie się częstości występowania, rozległości i czasu trwania zalewów wiosennych i prawdopodobnie czwarty:
- powszechna eutrofizacja siedlisk.

Zasięg ich oddziaływania był największy, obejmując całą powierzchnię badanego terenu lub jej większość. Podobnie szeroki był zakres wpływu tych czynników, bowiem objął on szacunkowo 2/3 gatunków gniazdujących w dolinie górnej Narwi. Wpływ pozostałych czynników był wyraźnie mniejszy, co wynikało z ich oddziaływania na biotopy zajmujące stosunkowo niedużą powierzchnię lub gatunki generalnie małowielkie, które w aspekcie ilościowym w Dolinie Górnej Narwi odgrywały niedużą rolę w miejscowym zgrupowaniu awifauny lęgowej (Pugaczewicz, 2007).

1. Postępujący zanik użytkowania rolniczego terenów podmokłych. Wielowiekowa ekstensywna gospodarka łąkowo-pastwiskowa na obszarach zalewowych i naturalnych torfowiskach, hamując sukcesję roślinną, stwarzała dogodne warunki do gniazdowania w dolinie górnej Narwi licznym przedstawicielom awifauny wodno-błotnej, które wymagają do bytowania w różnym stopniu uwodnionych siedlisk porośniętych krótką i niezbyt gęstą roślinnością. Były wśród nich takie gatunki, jak czajka, rycyk, krwawodziób i rybitwa czarna, które swym transparentnym i spektakularnym zachowaniem nadawały awifaunie doliny swoiste „hałaśliwe” piętno. Mające swe źródło w przemianach społeczno-gospodarczych wycofywanie się rolnictwa z terenów bagiennych, poprzez uwolnienie procesu sukcesji roślinnej, doprowadziło do likwidacji już większości biotopów lęgowych tych ptaków. Równocześnie jednak na terenach opuszczonych przez rolnictwo poprawiły się lub powstały warunki do gniazdowania jeszcze liczniejszych, choć zwykle trudnych do zauważenia, gatunków żyjących w zbiorowiskach wysokich

szuwarów, traw i ziołorośli oraz na terenach zakrzewionych, należących głównie do rodziny pokrzewkowatych *Sylviidae* z rzędu wróblowych.

2. Sukcesywne obniżanie się poziomu wód gruntowych. Czynnikiem mającym, jak się wydaje, swe główne źródło w pracach melioracyjnych przeprowadzonych w przeszłości w dorzeczu górnej Narwi oraz w inwestycjach hydrotechnicznych wykonanych poza terenem badań (Zbiornik Siemianówka zmniejszył dopływ wód do badanego odcinka z górnego biegu Narwi, a wyregulowanie, poszerzenie i pogłębienie koryta rzeki poniżej Rzędzian zwiększyło drenaż wód z tego terenu). Efektem jego oddziaływania jest pogorszenie się warunków bytowania niemal wszystkich gatunków ptaków wodno-błotnych i równoczesne zwiększenie się powierzchni terenów dostępnych dla ptaków związanych z suchszymi siedliskami, włącznie z gatunkami typowymi dla wysoczyznowego krajobrazu rolniczego (kuropatwa, przepiórka, skowronek).

3. Zmniejszenie się częstości występowania, rozległości i czasu trwania zalewów wiosennych. Czynnikiem współzależnym z poziomem wód gruntowych (zalew rzeczny podnosi poziom wód gruntowych w dolinie, ale przy ogólnie niskim ich poziomie szybciej z niej ustępuje), którego źródeł trzeba szukać w zmniejszeniu się przeciętnej ilości wód roztopowych wskutek dominacji w ostatnim okresie zim o niezbyt grubej pokrywie śnieżnej (zmiany klimatyczne), ale też w odcięciu ich dopływu z odcinka powyżej Bondar po uruchomieniu Zbiornika Siemianówka oraz w pogłębieniu drenażu wód po osuszeniu odcinka doliny poniżej Rzędzian. Jego oddziaływanie na ptaki lęgowe jest generalnie podobne do poprzedniego czynnika, ale dochodzi tu jeszcze zmniejszenie ilości żyznych namulów osadzanych przez wody zalewowe na dnie doliny. Jak wielkie znaczenie mają one dla niektórych ptaków błotnych a nawet wodnych pokazał rok 2000, gdy spuszczone awaryjnie wody ze Zbiornika Siemianówka. Gruba warstwa namulów osadzonych przez te wody zapewniła dobre warunki pokarmowe licznym siewkowcom *Charadrii* i niektórym kaczkom łąkowym (cyranka, płaskonos), pomimo ogólnej głębokiej suszy panującej w tym sezonie i już bardzo ograniczonego użytkowania pastwisk w strefie zalewowej.

4. Powszechna eutrofizacja siedlisk. Czynnikiem wywołany imisją pyłów przemysłowych, chemizacją rolnictwa i komunalnym zanieczyszczeniem wód, potęgowany prawdopodobnie przez ocieplanie się klimatu (wydłużony okres wegetacyjny roślin). Stymulując rozwój roślinności zielonej oraz krzewów i drzew liściastych znacząco poprawia warunki bytowania licznych gatunków ptaków związanych z takimi rekwizytami środowiska. Prawdopodobnie pośrednio przyczynia się do zwiększenia się zasobów drobnych bezkręgowców, ponieważ wzrost liczebności niektórych owadożernych ptaków wróblowych (np. gąsior, pokrzewkowatych i drozdowatych *Turdidae*) był niewspółmiernie duży do wzrostu powierzchni ich biotopów lęgowych, co można tłumaczyć tylko wydatnym powiększeniem się bazy pokarmowej tych ptaków. Równocześnie jednak podwyższając trofię siedlisk ubogich przyczynia się do likwidacji biotopów ptaków związanych z takimi siedliskami (np. cietrzew, sieweczka rzeczna), a przyspieszając zarastanie eutroficznych starorzeczy eliminuje gatunki na nich gniazdujące i żerujące (np. rybitwa czarna).

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

Rozmieszczenie przedmiotów ochrony wraz z lokalizacją działań ochronnych stanowi **Załącznik nr 4.**

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
A 021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	1	Wykonanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	Wykonanie inwentaryzacji, opracowanie działań ochronnych oraz wyznaczenie obszarów na którym zostaną one zrealizowane.	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	30	Ekspert ornitolog lub organizacja pozarządowa zajmująca się ochroną ptaków pod nadzorem RDOŚ w Białymstoku
A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	Działania związane z ochroną czynną						
	2	Budowa platform.	Zainstalowanie 50 platform lęgowych.	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	125	Polskie Zakłady Energetyczne, Wojewoda, Urząd Marszałkowski, Właściciele obiektów na którym znajdują się gniazda, NGOs, RDOŚ
	3	Zabezpieczenie transformatorów	Przebudowa 4 transformatorów energetycznych w celu uniknięcia porażenia ptaków prądem.	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	50	Polskie Zakłady Energetyczne

	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	4	Inwentaryzacja	Przeprowadzenie dwóch inwentaryzacji gniazd i ustalenie stopnia zasiedlenia ich, oraz sukcesu lęgowego, oraz wykonanie oceny stanu zagrożeń dla każdego gniazda.	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Jak najszybszy, pierwsze liczenie w 2014 r.	10	NGOs, RDOŚ
A 081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	5	Wykonanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	Wykonanie inwentaryzacji, opracowanie działań ochronnych oraz wyznaczenie obszarów na którym zostaną one zrealizowane	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	12	NGOs, RDOŚ
A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>	Działania związane z ochroną czynną						
	6	Ochrona gniazd przed zniszczeniem ich podczas prac rolnych	Wyszukiwanie ok. 10 gniazd rocznie i ich zabezpieczenie przed zniszczeniem (grodzenie).	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	90	Właściciele i zarządcy terenu, NGOs, RDOŚ.
A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Działania związane z ochroną czynną						
	7	Powstrzymanie sukcesji wtórnej (zarastania).	Usuwanie krzewów i drzew, koszenie coroczne w terminie od 15 czerwca do 30 września nie niszcząc runi roślinnej i pokrywy glebowej z usunięciem biomasy lub złożeniem w stogi do 2 tygodni po pokosie. Utrzymać jako trwałe użytki zielone. Nie stosować orki,	3732-3739 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	W okresie obowiązywania PZO	200	Właściciele i zarządcy gruntów, NGOs, Nadleśnictwa, RDOŚ.

			nawożenia ani podsiewania mieszankami traw.				
A106 Cietrzew <i>Tetrao tetrix tetrix</i>	Działania związane z ochroną czynną						
	8	Redukcja populacji lisa	Odstrzał lisów	5610-5618 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	W okresie obowiązywania PZO	5	Polski Związek Łowiecki
	9	Powstrzymanie sukcesji	Usuwanie krzewów i drzew, koszenie coroczne w terminie od 1 sierpnia do 30 stycznia nie niszcząc runi roślinnej i pokrywy glebowej z usunięciem biomasy lub złożeniem w stogi do 2 tygodni po pokosie. Utrzymać jako trwałe użytki zielone. Nie stosować orki, nawożenia ani podsiewania mieszankami traw.	5610-5618 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	W okresie obowiązywania PZO	40	Właściciele i zarządcy terenu, NGOs, RDOŚ
	Działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych						
	10	Inwentaryzacja	Kontrole terenowe w celu wykrycia wszystkich stanowisk i przeprowadzenie oceny stanu według metodyki GIOŚ	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia PZO	10	NGOs, RDOŚ.
A118 Wodnik <i>Rallus aaquaticus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	11	Inwentaryzacja terenu całej ostoi	Lustracja terenowa w celu wykrycia wszystkich stanowisk i przeprowadzenie oceny stanu według metodyki GIOŚ	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia PZO	20	NGOs, RDOŚ.

A119 Kropiatka	Działania związane z ochroną czynną						
<i>Porzana porzana</i>	12	Powstrzymanie sukcesji	Prowadzenie wypasu bydła (nie więcej niż 1 krowa na ha) albo usuwanie krzewów i drzew, oraz koszenie coroczne w terminie od 1 sierpnia do 30 września z usunięciem biomasy lub złożeniem w stogi do 2 tygodni po pokosie.	674-675, 678, 1464-1469, 1480, 1487-1488, 1501-1505, 1508-1509, 1521-1523, 1529-1532, 1536-1537, 1540, 1552-1555, 1560-1561, 1563, 1565-1567, 1570-1571, 1575-1576, 1578-1579, 1583, 1590-1591, 2430-2435, 3182-3186, 3192-3200, 3231-3236, 3238-3239, 3248-3262, 3297-3309, 3317-3341, 3349-3352, 3356-3357, 3375-3379, 3376-3378, 3391-3392, 3416-3423, 3417-3422, 3440, 3445-3446, 3448-3449, 3459-3461, 3468-3470, 3483, 3492-3497, 3501, 3504-3505, 3509-3510, 3515, 3769-3770, 3773-3777, 4180-4227, 4676-4719, 5522-5526, 5563-5609 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	W okresie obowiązywania PZO	700	Właściciele i zarządcy terenu, NGOs, RDOŚ
A120 Zielonka	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
<i>Porzana parva</i>	13	Wykonanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Stawów Pietkowskich	Wykonanie strategii ochrony gatunku na terenie Stawów Pietkowskich w celu zachowania miejsc rozrodu	Stawy Pietkowskie 180-204, 256-257, 5531-5535 Wykaz działek	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia	10	Właściciele i zarządcy terenu, NGOs, RDOŚ

		tego gatunku.	ewidencyjnych – Załącznik nr 5	PZO			
A122 Derkacz	Działania związane z ochroną czynną						
<i>Crex crex</i>	14	Powstrzymanie sukcesji	Prowadzenie wypasu bydła (nie więcej niż 1 krowa na ha) lub usuwanie krzewów i drzew oraz koszenie coroczne w terminie od 1 sierpnia do 30 września z usunięciem biomasy lub złożeniem w stogi do 2 tygodni po pokosie.	672-673, 676-677, 679-684, 700-783, 1461-1463, 1470-1479, 1481-1486, 1489-1500, 1506-1507, 1511-1520, 1525-1528, 1533-1535, 1538-1539, 1541-1542, 1545-1549, 1556-1559, 1562, 1568-1569, 1572-1574, 1577, 1580-1582, 1592-1595, 1825-2407, 2464-2800, 2863-2903, 2906-2972, 3038-3061, 3084-3144, 3147-3163, 3360-3374, 3380-3390, 3393-3415, 3424-3439, 3441-3444, 3450-3458, 3462-3467, 3471-3472, 3475, 3477-3482, 3484, 3486-3491, 3498-3500, 3502-3503, 3506-3508, 3511-3514, 3516-3526, 3703-3708, 4633-4675, 5376-5497, 5557-5562, 5620-5622, 5642 Wykaz działek ewidencyjnych –	W okresie obowiązywania PZO	1/ha	Właściciele i zarządcy terenu, NGOs, RDOŚ

				Załącznik nr 5			
A152 Krwawodziób <i>Tringa Totanus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	15	Inwentaryzacja terenu całej ostoi	Lustracja terenowa w celu wykrycia wszystkich stanowisk i przeprowadzenie oceny stanu według metodyki GIOŚ	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia PZO		NGOs, RDOŚ.
A154 Dubelt <i>Gallinago media</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	16	Wykonanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	Wykonanie inwentaryzacji, opracowanie działań ochronnych oraz wyznaczenie obszarów na którym zostaną one zrealizowane	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	100	Właściciele ziemni, NGOs, RDOŚ.
A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	17	Inwentaryzacja terenu całej ostoi	Lustracja terenowa w celu wykrycia wszystkich stanowisk i przeprowadzenie oceny stanu według metodyki GIOŚ	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia PZO	10	NGOs, RDOŚ.
A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	Działania związane z ochroną czynną						
	18	Zwiększenie dogodnego arealu do rozrodu tego gatunku.	Zainstalowanie 3 platform lęgowych na obszarze Stawów Pietkowskich	Stawy Pietkowskie 218-228, 5623-5639 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	W okresie obowiązywania PZO	30	Nadleśnictwo Rudka, NGOs, RDOŚ.
A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
	19	Renaturalizacja starorzeczy.	Wykonanie strategii oraz dokumentacji dotyczącej	Pomiędzy miejscowościami	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od	100	WZMiUW, Właściciele i zarządcy, NGOs,

			odtworzenia ok. 6 km biejących starorzeczy i odnóg rzeki Narew	Puchły i Narew.	zatwierdzenia PZO		RDOŚ.
A198 Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
	20	Zarządzanie zasobami wodnymi.	Opracowanie strategii gospodarowania wodą w zlewni Doliny Górnej Narwi łącznie ze Zbiornikiem Siemianówka w celu odtworzenia warunków sprzed budowy Zb. Siemianówka.	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia PZO	200	WZMiUW, Właściciele i zarządcy terenu
A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	Działania związane z ochroną czynną						
	21	Zwiększenie ilości potencjalnych miejsc rozrodu	Instalacja 3 platform legowych	3527-3528, 5520 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	Jak najszybszy, nie później niż 3 lata od zatwierdzenia PZO.	6	Nadleśnictwa, NGOs, RDOŚ.
A239 Dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
	22	Zwiększenie bazy pokarmowej	Zwiększenie udziału o 20% martwych i obumierających drzew na terenie obszaru Natura 2000	381-385, 3608, 3663 Wykaz działek ewidencyjnych – Załącznik nr 5	W okresie obowiązywania PZO	20	Nadleśnictwa, NGOs, RDOŚ
A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	23	Wykonanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	Wykonanie inwentaryzacji, opracowanie działań ochronnych oraz wyznaczenie obszarów na którym zostaną one	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	20	OTOP, PTOP, właściciele i zarządcy gruntu, RDOŚ.

			zrealizowane.				
A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony						
	24	Wykonanie strategii ochrony tego gatunku na terenie Doliny Górnej Narwi	Wykonanie inwentaryzacji, opracowanie działań ochronnych oraz wyznaczenie obszarów na którym zostaną one zrealizowane.	Cały obszar Natury 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi	W okresie obowiązywania PZO	20	OTOP, PTOP, właściciele i zarządcy gruntu, RDOŚ.

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

Cel	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i> A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> A038 Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> A106 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> A119 Krociatka <i>Porzana porzana</i> A120 Zielonka <i>Porzana parva</i> A122 Derkacz <i>Crex crex</i> A127 Żuraw <i>Grus grus</i> A152 Krwawodziób <i>Tringa totanus</i> A154 Dubelt <i>Gallinago media</i> A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i> A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> A198 Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i> A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> A239 Dzięcioł biało-grzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i> A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> A294 Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i> A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	Ocena populacji gatunku	Określenie liczebności populacji poszczególnych gatunków	Szczegółowa inwentaryzacja metodą kartograficzną wybranych gatunków ptaków. Na 8 powierzchniach próbnych	Aby uchwycić zmiany i trendy, oraz skuteczność realizowanych zadań ochronnych przez pierwsze 5 lat monitoring powinien być przeprowadzony corocznie, a następnie co 3-5 lata w zależności od uzyskanych wyników z pierwszych 5 lat.	Proponowane powierzchnie 1-8 – Załącznik nr 6	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	20-25

Wszystkie gatunki z I Załącznika Dyrektywy Ptasiej	Ocena populacji gatunku	Określenie liczebności populacji poszczególnych gatunków	Szczegółowa inwentaryzacja metodą kartograficzną wybranych gatunków ptaków na całym obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi.	Aby uchwycić zmiany i trendy, oraz skuteczność realizowanych zadań ochronnych, monitoring powinien być przeprowadzony co 5 lat.	Cały obszar Natura 2000 PLB2000 07 Dolina Górnej Narwi.	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków	60-70
---	-------------------------	--	---	---	---	------------------------------------	-------

Powierzchnie monitoringowe

Inwentaryzacja przeprowadzona w 2010 roku wykazała, że na terenie Obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi gniazduje 7 gatunków ptaków, których populacje swoją liczebnością przekraczają 1% całej szacowanej populacji krajowej. Są to: **bąk** *Botaurus stellaris*, **labędź krzykliwy** *Cygnus cygnus*, **kropiatka** *Porzana porzana*, **zielonka** *Porzana parva*, **derkacz** *Crex crex*, **dubelt** *Gallinago media*, **rybitwa czarna** *Chlidonias niger*, **rybitwa białoskrzydła** *Chlidonias leucopterus*. Ponadto blisko osiągnięcia tego progu w tym roku były: **błotniak stawowy** *Circus aeruginosus* i **wodniczka** *Acrocephalus paludicola*. W celu monitorowania zmian zachodzących wśród ptaków na tym terenie wyznaczono 8 powierzchni (mapa) z czego 5 z nich było nastawionych na śledzenie zmian dla gatunków z I Załącznika Dyrektywy Ptasiej ze szczególnym uwzględnieniem gatunków kwalifikujących ten Obszar do sieci Natura 2000. Ponadto wykonano liczenia na 3 powierzchniach ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli ptaków wróblowatych dla których ten obszar jest ważnym miejscem rozrodu w skali kraju.

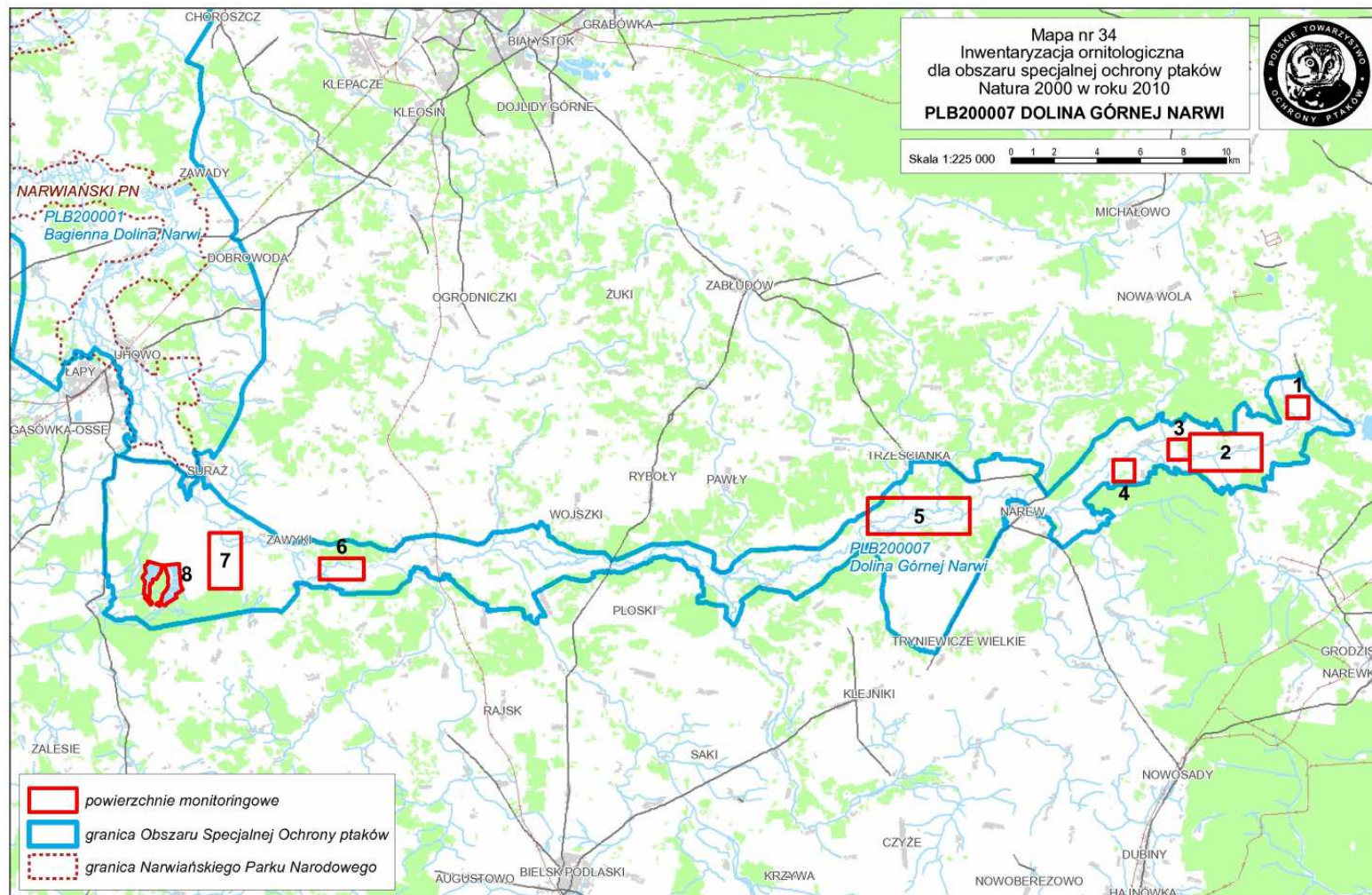
Przy wyznaczaniu ww. powierzchni kierowano się zasadą, aby były to tereny reprezentatywne dla poddanego inwentaryzacji ornitologicznej fragmentu obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi. W związku z czym, starano się je zlokalizować w taki sposób, aby w skład każdej z nich wchodziły elementy najbardziej charakterystyczne dla tego obszaru, tj. las, rzeka, dolina rzeczna z łąkami kośnymi i turzycowiskami, pola uprawne oraz zadrzewienia śródpolne, przy uwzględnieniu odpowiedniego udziału procentowego poszczególnych fragmentów krajobrazu.

Co 5 lat należy powtórzyć monitoring całego obszaru dla wszystkich gatunków ptaków wymienionych w I Załączniku Dyrektywy Ptasiej.

Tab. 7.1. Zestawienie powierzchni monitoringowych

Nr powierzchni	Obszar w ha	Ważne gatunki monitorowane dla obszaru na pow. monitoringowej
1	100	krwawodziób <i>Tringa totanus</i> , rycyk <i>Limosa limosa</i> , gąsiorek <i>Lanius collurio</i>
2	586	bąk <i>Botaurus stellaris</i> , błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> , kropiatka <i>Porzana porzana</i> , derkacz <i>Crex crex</i> , dubelt <i>Gallinago media</i> , wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>
3	100	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>
4	100	gąsiorek <i>Lanius collurio</i> , jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> , lerka <i>Lullula arborea</i> ,
5	795	bąk <i>Botaurus stellaris</i> , błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> , błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> , kropiatka <i>Porzana porzana</i> , derkacz <i>Crex crex</i> , żuraw <i>Grus grus</i> , wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i> , dubelt <i>Gallinago media</i> , rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i> , rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> , podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>
6	200	Brak gatunków z I Załącznika DP (powierzchnia monitoringowa w celu śledzenia zmian)
7	387	kropiatka <i>Porzana porzana</i> , derkacz <i>Crex crex</i> , dubelt <i>Gallinago media</i>
8	195	błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> , łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> , zielonka <i>Porzana parva</i> , rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> , podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>

7.2. Rozmieszczenie powierzchni próbnych

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i Gminy Łapy - Uchwała Nr XI/85/11 Rady Miejskiej w Łapach z dn. 24 czerwca 2011 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowo - Uchwała nr XXI/115/2000 Rady Gminy w Michałowie z dn. 30 listopada 2000 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - Uchwała Rady Gminy Poświętne nr III/12/98 z dn. 29 grudnia 1998 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Suraż – Uchwała Rady Miejskiej z dn. 26 lutego 2001 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>

<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zabłudów - Uchwała nr IX/69/2011 z dn. 30 sierpnia 2011 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - Uchwała nr VII/66/1999 Rady Gminy Narewka z dn. 31 sierpnia 1999 r. z późn. zm.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
<p>Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bielsk na okres 01.01.2009-31.12.2018 - decyzja Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2009 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
<p>Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Rudka na okres 01.01.2008-31.12.2017 - decyzja Ministra Środowiska z dnia 12 marca 2008 r.</p>	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>

Uproszczone plany urządzania lasu dla właścicieli prywatnych	<p>W dokumencie należy umieścić następujący zapis: „W dokumencie należy umieścić informację o granicach obszaru Natura 2000 PLB20007 Dolina Górnej Narwi oraz o lokalizacji występowania gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze”.</p> <p>Żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na powierzchnię, liczebność ani stan siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony.</p>
--	--

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Brak przesłanek do sporządzenia planu ochrony-
--

10. Projekt korekty SDF obszaru i jego granic:

Projekt korekty SDF obszaru stanowi **Załącznik nr 7**

Lp.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
1	3.2.a A022 Bączek (<i>Ixobrychus minutus</i>) Ocena ogólna: C	3.2.a A022 Bączek (<i>Ixobrychus minutus</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Propozycja usunięcia gatunku, którego występowania nie stwierdzono podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku
2	3.2.a A060 Podgorzałka (<i>Aythya nyroca</i>) Ocena populacji: D	3.2.a A060 Podgorzałka (<i>Aythya nyroca</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Propozycja usunięcia gatunku, którego występowania nie stwierdzono podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku
3	3.2.a A073 Kania czarna (<i>Milvus migrans</i>) Ocena populacji: D	3.2.a A073 Kania czarna (<i>Milvus migrans</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Propozycja usunięcia gatunku, którego występowania nie stwierdzono podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku
4	3.2.a A082 Błotniak zbożowy (<i>Circus cyaneus</i>) Ocena ogólna: C	3.2.a A082 Błotniak zbożowy (<i>Circus cyaneus</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Propozycja usunięcia gatunku, którego występowania nie stwierdzono podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku

6	3.2.a A094 Rybołów (<i>Pandion haliaetus</i>) Ocena populacji: D	3.2.a A094 Rybołów (<i>Pandion haliaetus</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Propozycja usunięcia gatunku, którego występowania nie stwierdzono podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku
7	3.2.a - Brak zapisu w SDF A104 Jarząbek (<i>Bonasia bonasia</i>)	3.2.a A104 Jarząbek (<i>Bonasia bonasia</i>) Ocena populacji: D	Od ponad 20 lat gatunek stwierdzany na tym terenie, a inwentaryzacja w 2007 roku wykazała obecność 9 rewirów lęgowych.
8	3.2.a A119 Kropiatka (<i>Porzana porzana</i>) Ocena ogólna: C	3.2.a A119 Kropiatka (<i>Porzana porzana</i>) Ocena ogólna: B	Liczebność lęgowych ptaków zależy od poziomu wody. Inwentaryzacja w 2007 r. – D, a w 2010 r. – B. Jednak przy wyższych stanach wody miejsce to jest jednym z najważniejszych miejsc rozrodu tego gatunku w Polsce.
9	3.2.a A120 Zielonka (<i>Porzana parva</i>) Ocena ogólna: C	3.2.a A120 Zielonka (<i>Porzana parva</i>) Ocena ogólna: B	Wyniki inwentaryzacji w latach 2007 i 2010 wykazały, że nadal jest to jedno z najważniejszych miejsc występowania tego gatunku w kraju.
10	3.2.a A122 Derkacz (<i>Crex crex</i>) Ocena ogólna: C	3.2.a A122 Derkacz (<i>Crex crex</i>) Ocena ogólna: B	Wyniki inwentaryzacji w latach 2007 i 2010 wykazały, że nadal jest to jedno z najważniejszych miejsc występowania tego gatunku w kraju.
11	3.2.a A127 Żuraw (<i>Grus grus</i>) Ocena ogólna: C	3.2.a A127 Żuraw (<i>Grus grus</i>) Ocena populacji: D	Ilość obecnie gniazdujących ptaków nie przekracza 0,49% populacji krajowej (jest to spowodowane wzrost liczebności w kraju)
12	3.2.a A151 Batalion (<i>Philomachus pugnax</i>) Ocena ogólna: B	3.2.a A151 Batalion (<i>Philomachus pugnax</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku nie stwierdzono oznak gniazdowania tego gatunku. Od kilkunastu lat nie stwierdzono lęgu tego gatunku na tym terenie.
13	3.2.a A215 Puchacz (<i>Bubo bubo</i>) Ocena populacji: D	3.2.a A215 Puchacz (<i>Bubo bubo</i>) Ocena ogólna: C	Wyniki inwentaryzacji w 2007 wykazały ponad 0,49% krajowej populacji tego gatunku.

14	3.2.a A222 Sowa błotna (<i>Asio flammeus</i>) Ocena ogólna: B	3.2.a A222 Sowa błotna (<i>Asio flammeus</i>) Zapis do usunięcia z SDF	Podczas inwentaryzacji w 2007 i 2010 roku nie stwierdzono oznak gniazdowania tego gatunku. Drastyczny spadek liczebności stwierdzony w całym kraju w ciągu ostatnich 30 lat.
15	3.2.a brak wpisu w SDF A224 Lelek (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	3.2.a A224 Lelek (<i>Caprimulgus europaeus</i>) Ocena populacji: D	Od ponad 20 lat gatunek stwierdzany na tym terenie, a inwentaryzacja w 2007 r. wykazała 12,5 rewirów lęgowych.
16	3.2.a Brak w SDF A239 Dzięcioł białostrzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	3.2.a A239 Dzięcioł białostrzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>) Ocena populacji: C Ocena stanu zachowania: C Ocena izolacji: C Ocena ogólna: C	Od ponad 20 lat gatunek stwierdzany na tym terenie, a inwentaryzacja w 2007 r. wykazała 4-5 par lęgowych.
17	3.2.a Brak w SDF A198 Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>)	3.2.a A198 Rybitwa białoskrzydła (<i>Chlidonias leucopterus</i>) Ocena populacji: A Ocena stanu zachowania: B Ocena izolacji: B Ocena ogólna: B	Liczebność lęgowych ptaków zależy od poziomu wody. Podczas mokrych lat jest to jedno z najważniejszych występowania miejsc tego gatunku w kraju. Gatunek nie z I Załącznika, ale w niektóre lata osiąga znaczne liczebności ponad 10% populacji krajowej.

Lp.	Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
NIE DOTYCZY		

11. Zestawienie uwag i wniosków

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
Moduł A			
1.	Konieczność rekompensat za wyłączenie z użytkowania gruntów prywatnych	Przedstawiciel władz lokalnych	Wniosek nie dotyczy PZO, przedmiotowe kwestie są na etapie konsultacji i uregulowań formalno-prawnych
2.	Wskazanie, że ograniczeniem w korzystaniu z programów rolnośrodowiskowych są często błędy popełniane w regulacji Narwi	Przedstawiciel prywatnych właścicieli	Wniosek nie został uwzględniony gdyż nie dotyczy PZO
Moduł B			
3.	Podkreślenie konieczności prowadzenia badań przez kilka sezonów, aby ocenić stan liczebności poszczególnych gatunków ptaków – przedmiotów ochrony w Obszarze. Wskazanie, że zmienność warunków pogodowych często decyduje o wyjątkowych wahaniami liczebności gatunków ptaków, np. w 2007 r. odnotowano kilka osobników określonego gatunku ptaka, a w 2010 r. ponad tysiąc osobników	Przedstawiciel organizacji pozarządowych	Wniosek uwzględniono w PZO w pkt. 7.1. – prowadzenie monitoringu
4.	Podkreślenie konieczności uwzględnienia przedmiotów ochrony (44 gatunki ptaków) w strategii hydrologicznej regionu oraz planowaniu inwestycji wodnych	Przedstawiciel organizacji pozarządowych	Wniosek uwzględniono w PZO w pkt. 6. – ustalenie działań ochronnych
Moduł C			
5.	Konieczność utworzenia stref ekonomicznych dla gmin, gdzie ponad 80% powierzchni położonych jest na terenie obszaru Natura 2000	Przedstawiciel władz lokalnych	Wniosek nie został uwzględniony gdy z nie dotyczy PZO

6.	Określenie listy gatunków objętych tzw. dopłatami ptasimi w ramach realizacji programów rolnośrodowiskowych	Przedstawiciel prywatnych właścicieli	Wniosek nie dotyczy PZO, a przedmiotowe kwestie reguluje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
7.	Propozycja akceptacji do pozostawienia zbiorników wodnych po wyeksploatowanym torfie oraz tworzenia w takich miejscach zbiorników retencyjnych (wniosek pisemny)	Przedstawiciel inwestorów	Wniosek nie dotyczy PZO, a przedmiotowe kwestie regulują przepisy Prawa Górniczego

12. Literatura

Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.) 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. GIOŚ, Warszawa.

Dyrz A. 1989. Tereny ważne dla ornitologii i ochrony ptaków w Polsce. Przegl. Zool. 33(3): 417-437.

Głowaciński Z. (red.). 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. PWRiL, Warszawa.

Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.

Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc.

Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Bibl. Monitor. Środ., Gdańsk.

Lewartowski Z. 1996. Waloryzacja awifauny lęgowej Doliny Górnej Narwi i konieczność jej ochrony. Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych. Z. 428 s. 123–141.

Lewartowski Z., Piotrowska M., Pugacewicz E. 1983. Ornitologiczna waloryzacja doliny Narwi na odcinku Suraż-Żółtki. Nauka i Praktyka 1-2: 133-155.

- Niedźwiecki S. 2010. msc. Inwentaryzacja ornitologiczna Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 PLB200007 „Dolina Górnej Narwi”. PTOPI, Białystok.
- Polski Atlas Ornitologiczny. 1986. Instrukcja zapisu obserwacji i wypełniania formularzy atlasowych. Komunikat 2. SO IE PAN, Gdańsk.
- Polski Atlas Ornitologiczny. 1988. Interpretacja kryteriów lęgowości i zmiany w tabeli kryteriów. Komunikat 4. SO IE PAN, Gdańsk.
- Północnopodlaska Kartoteka Ornitologiczna. 2000. Broszura instruktażowa. PTOPI, Białowieża.
- Pugacewicz E. 2008. Awifauna lęgowa Doliny Górnej Narwi w latach 1978-2007. PTOPI, Białystok.
- Pugacewicz E. 2007 msc. Inwentaryzacja zagrożonych gatunków ptaków lęgowych z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej UE na terenie OSO Natura 2000 „Dolina Górnej Narwi” w 2007 roku. PTOPI, Hajnówka.
- Pugacewicz E. 2004a. Awifauna lęgowa Bagna Wizna. Chrońmy Przyr. Ojcz. 60, 4: 17-46.
- Pugacewicz E, 2004b msc. Awifauna fragmentu doliny Narwi między ujściami Małynki i Rudni. PTOPI, Białystok.
- Pugacewicz E. 2004c msc. Awifauna lęgowa fragmentu doliny Narwi między Ancutami i Kaczałami. PTOPI, Białystok.
- Pugacewicz E. 2002 msc. Stan populacji cietrzewia (*Tetrao tetrix*) w 2002 roku na tokowiskach objętych ochroną strefową w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego. PTOPI, Białystok.
- Pugacewicz E. 2000a. Rozmieszczenie, liczebność i rozród bociana białego (*Ciconia ciconia*) na Nizinie Północnopodlaskiej w 1995 r. Chrońmy Przyr. Ojcz. 56, 6: 37-70.
- Pugacewicz E. 2000b msc. Inwentaryzacja rzadkich i ginących gatunków ptaków w dolinie Narwi na odcinkach Bondary-Suraż i Żółtki -Wizna. PTOPI, Białystok.
- Pugacewicz E. 1995. Awifauna lęgowa doliny górnej Narwi. Ptaki Półn. Podl. 1: 27-70.
- Pugacewicz E. 1992 msc. Waloryzacja ornitologiczna gminy Narewka. PTOPI, Białowieża.
- Pugacewicz E. 1991 msc. Inwentaryzacja gniazd ptaków objętych ochroną stanowisk lęgowych na terenie nadleśnictw Bielsk, Nurzec i Rudka.

PTOP, Białowieża.

Rzępała M., Kasprzykowski Z., Goławski A., Górski A., Dmoch A. 1999. Awifauna doliny dolnej Narwi. Not. Orn. 40,1-2: 23-44.

Sidło P. O., Błaszowska B., Chylarecki P. (red.) 2004. Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. OTOP. Warszawa,

Tomiałójc L. 1980. Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych. Not. Orn. 21: 33-54.

Tomiałójc L. 1990. Ptaki Polski – rozmieszczenie i liczebność. PWN. Warszawa.

Tomiałójc L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. I-II. PTPP „pro Natura”. Wrocław.

Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.) 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.

13. Dokumentacja fotograficzna obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi

Fot. 1. Bocian biały Autor: Mateusz Matysiak

Fot. 2. Samiec cyranki. Autor: Mateusz Matysiak

Fot. 3. Zielonka Autor: Cezary Pióro

Fot. 4. Tokujący samiec dubelta Autor: Cezary Pióro

Fot. 5. Krwawodziób Autor: Cezary Pióro

Fot. 6. Podróżniczek Autor: Cezary Pióro

Fot. 7. Wodniczka Autor: Cezary Pióro

Zespół realizatorów Planu Zadań Ochronnych – eksperci przyrodnicy

dr Małgorzata Falencka–Jabłońska - koordynator PZO

Sławomir Niedźwiecki - ornitofauna

mgr inż. Wojciech Lomber - GIS

mgr inż. Krzysztof Furmanek - GIS

mgr inż. Magdalena Lewkowicz – GIS

14. Wykaz załączników

Załącznik nr 1. Aktualny SDF obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi

Załącznik nr 2. Mapa obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi

Załącznik nr 3. Mapa rozmieszczenia przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi

Załącznik nr 4. Mapa rozmieszczenia przedmiotów ochrony z lokalizacją działań ochronnych na obszarze Natura 2000

Załącznik nr 5. Wykaz działek ewidencyjnych dotyczących lokalizacji działań ochronnych dla poszczególnych gatunków ptaków

Załącznik nr 6. Zestawienie współrzędnych geograficznych powierzchni monitoringowych

Załącznik nr 7. Projekt korekty SDF obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi

Załącznik nr 8. Projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB200007 Dolina Górnej Narwi